

IZVJEŠTAJ

o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom za period 2025-2029. i Nacrtu revidovanog Izvještaja strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Državni plan upravljanja otpadom za period 2025-2029. godina

Javna rasprava o tekstu Nacrta državnog plana upravljanja otpadom za period 2025-2029. godina, koji je izrađen u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore", br. 34/24, 92/24) i Nacrtu revidovanog Izvještaja strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Državni plan upravljanja otpadom za period 2025-2029. godina, koji je izrađen u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 080/05 od 28.12.2005., "Službeni list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11, 052/16 i 084/24), trajala je 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stranici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i na portalu e-uprave, odnosno od 20.03.2025. godine do 10.04.2025. godine.

U okviru Javna rasprava o tekstu Nacrta državnog plana upravljanja otpadom za period 2025-2029. godine i Nacrtu revidovanog Izvještaja strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Državni plan upravljanja otpadom za period 2025-2029. godine, dana 04.04.2025. godine organizovan je okrugli sto u multimedijalnoj Sali Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Na osnovu prihvaćenih primjedbi i sugestija, izvršene su izmjene i dopune tekstova Nacrta državnog plana upravljanja otpadom za period 2025-2029. godine i Nacrtu revidovanog Izvještaja strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Državni plan upravljanja otpadom za period 2025-2029. Godine.

DOSTAVLJENI KOMENTARI, MIŠLJENJA, PRIMJEDBE I SUGESTIJE

Ministarstvu, tokom dvadeset dana javne rasprave, dostavljeni su **komentari, mišljenja, primjedbe i sugestije u pisanoj i elektronskoj formi.**

Zainteresovane strane koje su dostavile komentare, mišljenja, primjedbe i predloge u vezi sa tekstom Nacrta državnog plana upravljanja otpadom za period 2025-2029. i Nacrtom revidovanog Izvještaja strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Državni plan upravljanja otpadom za period 2025-2029. godine, su sljedeće:

1. Opština Rožaje – Sekretarijat za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine, 5 primjedbi;
2. Čistoća DOO Podgorica, 13 primjedbi;
3. Opština Herceg Novi, Sekretarijat za ekologiju i energetska efikasnost, 6 primjedbi;
4. DOO „Vodovod i kanalizacija“, Podgorica, 1 primjedba;
5. MM system DOO, Nikšić, 1 primjedba;
6. DOO Vodovod i kanalizacija Bar, 7 primjedbi;
7. Možura DOO, 23 primjedbe;
8. NVO Razvoj Vranj, Tuzi, 18 primjedbi;
9. DOO Komunalno Tivat, 1 primjedba;
10. Opština Kotor - Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine, 14 primjedbi;
11. Prijestonica Cetinje, 32 primjedbe;
12. Opština Tivat, Sekretarijat za uređenje prostora, 10 primjedbi;
13. Društvo za postupanje sa ambalažnim otpadom „Recomont d.o.o.“ Podgorica, 18 primjedbi;
14. Opština Pljevlja, Sekretarijat za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i vode, 1 primjedba;
15. Opština Nikšić, 4 primjedbe;
16. Opština Berane, Sekretarijat za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine, 1 primjedba;
17. Glavni grad Podgorica, Sekretarijat za komunalne poslove, 9 primjedbi.

Navedene zainteresovane strane su podnijele ukupno 164 primjedbe, od kojih je prihvaćeno 33, djelimično prihvaćeno 18, a 113 nije prihvaćeno.

SEKRETARIJAT ZA UREĐENJE PROSTORA, KOMUNALNO-STAMBENE POSLOVE I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, OPŠTINA ROŽAJE

1. Primjedba 1

Planirano je da se 4 regionalna centra za upravljanje otpadom- u Podgorici, Nikšiću, Baru i Bijelom Polju izgrade do kraja 2026.godine i puste u rad. Smatramo da je to neophodno kako bi se otpad sa teritorije opštine Rožaje odvezio do regionalnog centra u Bijelom Polju. Samim tim obezbijedio bi se efikasan i funkcionalan sistem upravljanja otpadom u sjevernoj regiji.

Odgovor: Prihvata se

2. Primjedba 2

U tabeli 50 predložena je infrastruktura upravljanja otpadom za sjeverni region, u kojoj se navodi da je planirana izgradnja Transfer stanice (TS) u opštini Rožaje sa kapacitetom 10,486 t/god -2029.god. Ovo je neophodno jer je glavni razlog za korišćenje transfer stanica smanjenje troškova transporta otpada do postrojenja za obradu. Konsolidacijom manjih tereta iz vozila za sakupljanje u veća transportna vozila, troškovi se smanjuju budući da se manje vremena troši na putovanje do udaljenih deponija i više je vremena za sakupljanje otpada. Ovo takođe smanjuje potrošnju goriva i troškove održavanja vozila za sakupljanje otpada, a istovremeno utiče na smanjenje ukupnog saobraćaja, emisije u vazduh i habanje puta.

Odgovor: Prihvata se.

3. Primjedba 3

Takođe, saglasni smo sa činjenicom da je planirana izgradnja reciklažnog dvorista u Rožajama, koje bi bilo uvršteno u mrežu CSO (Centra za sakupljanje otpada) koje će biti predloženo za uvođenje u Crnoj Gori zajedno sa programima odvajanja otpada na izvoru.

Odgovor: Prihvata se.

4. Primjedba 4

U tabeli 106 prikazane su aktuelne tarife za odvoz otpada koje se naplaćuju domaćinstvima. Za Rožaje je tarifa 0,070 eur/m². Smatramo da bi ova tarifa trebala biti niža.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Prijavljena tarifa za opštinu Rožaje (0,070 EUR/m²) odražava prosječnu cijenu usluge koju su lokalne samouprave dostavile u okviru ankete sprovedene tokom izrade Nacrta državnog plana. S obzirom na metodologiju prikupljanja podataka i na cilj da plan odražava stvarne troškove pružanja usluge u svim opštinama, predložena tarifa ostaje neizmijenjena.

5. Primjedba 5

Napominjemo da na teritoriji opštine Rožaje postoji desetak neuredjenih odlagališta otpada, da se ne vrši odvojeno sakupljanje otpada, već je riječ o miješanom komunalnom otpadu. Takođe, ne postoji niti jedno reciklažno dvorište, kao i transfer stanica, čija je izgradnja neophodna u bliskoj budućnosti.

Odgovor: Ne prihvata se.

Objašnjenje: U Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom planirana je izgradnja reciklažnog dvorišta i transfer stanice u opštini Rožaje.

ČISTOĆA DOO Podgorica

1. Primjedba 1

Jasnije definisanje operativnih odgovornosti i nadležnosti- sugerisati da se u Državnom planu za upravljanje otpadom (DPUO) dodatno precizira uloga privatnih preduzeća, odnosno operatera u lancu upravljanja otpadom. Takođe precizno definisati njihovu odgovornost u sakupljanju, transport, obradi i naplati usluga, kao i definisanje minimalnog broja inspekcijskih kontrola za iste u cilju što efikasnijeg sistema kontrole postupanja sa otpadom i tarifa usluga koje moraju biti u skladu sa tržišnim cijenama. Mogućnost uvođenja sistema digitalnog praćenja količina otpada.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Jedinice lokalne samouprave odgovorne su, između ostalog, za regulisanje rada privatnih preduzetnika u oblasti prikupljanja, transporta i odlaganja otpada. Jedinice lokalne samouprave su odgovorne za regulisanje rada privatnih preduzetnika u oblasti prikupljanja, transporta i odlaganja otpada, kako je detaljno objašnjeno u Nacrtu Državnog plana za upravljanje otpadom (DPUO). S obzirom na to, bitno je naglasiti da će Informacioni sistem za monitoring i upravljanje otpadom omogućiti obavješćavanje operatera o promjenama u toku otpada, kao i sprovođenje potrebnih operativnih adaptacija kako bi se održala efikasnost sistema. U budućnosti, ovaj sistem će postaviti temelje za regulaciju i kontrolu u sektoru upravljanja otpadom, uključujući čuvanje podataka o licenciranim operaterima, postrojenjima sa odgovarajućim dozvolama, izvještajima o inspekciji i monitoringu, kao i preduzetim merama za sprovođenje propisa. Takođe, sistem će omogućiti praćenje količina otpada, što je ključni element za unapređenje sistema i obezbeđivanje tržišnih cena usluga.

2. Primjedba 2

Građevinski otpad i otpad od ruševina-Sugerisati uvođenje kontrole gradilišta –npr. jedan put u šest mjeseci, kao i obavezu izvođača radova da prijavljuje i redovno ažurira količine proizvedenog otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, proizvođač građevinskog otpada koji nastaje od objekta čija je zapremina, zajedno sa zemljanim iskopom, veća od 2000 m³, dužan je, prema članu 67 stav 7, da sačini plan upravljanja građevinskim otpadom. Takođe, stavom 12 istog člana propisuje se postupanje sa građevinskim otpadom, način i postupak prerade građevinskog otpada, uslovi za popunjavanje građevinskim otpadom, uslovi i način odlaganja cement-azbestnog građevinskog otpada, kao i uslovi koje treba da ispunjava postrojenje za preradu građevinskog otpada. Ove obaveze će biti precizirane posebnim podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

3. Primjedba 3

Finansijski i ekonomski instrumenti- Sugerisati standardizovane modele obračuna troškova. Visočije kazne za nepropisno odlaganje, dio priliva Komunalnoj inspekciji ili drugim privrednim subjektima lokalne samouprave za poboljšanje usluga iz svoje djelatnosti.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Kaznena politika je predviđena Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, broj 34/24, 92/24), kako za fizička, tako i za pravna lica.

4. Primjedba 4

Osiguranje kapaciteta deponovanja za “Čistoća” doo Podgorica-Kako Čistoća prikuplja najveće količine komunalnog otpada, ključno je da ima garantovane kapacitete na regionalnim centrima i deponija, kako ne bi došlo do situacije da drugi operateri zauzmu prostor, pa se njen otpad mora prevoziti na udaljenije lokacije, što povećava troškove. Dakle osigurati da rad Čistoće ne trpi zbog aktivnosti privatnih operatera.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Deponija „Livade“ je izgrađena za odlaganje otpada sa teritorije Podgorice, Danilovgrada i Cetinja, tako da će se na njoj prvenstveno odlagati otpad iz pomenutih opština sa prioritetom za sakupljače čiji su osnivači opštine i Glavni grad. Ovo je preduslov za održavanje stabilnosti sistema i sprečavanje preopterećenja postojećih kapaciteta.

5. Primjedba 5

Povećanje kazni za nepropisno odloženi otpad(str.14,61,237)

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Kaznena politika je predviđena Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, broj 34/24, 92/24), kako za fizička, tako i za pravna lica.

6. Primjedba 6

Uvođenje obavezne edukacije o upravljanju otpadom u školama i svim drugim obrazovnim sistemima (str.161,255,258)

Odgovor: Ne prihvata se.

Objašnjenje: Već je u planu predviđena edukacija u školama (strana 255.)

7. Primjedba 7

Jačanje kapaciteta lokalnih samouprava u vidu finansijske podrške za realizaciju projekata u vezi sa upravljanjem otpadom (str. 258)

Odgovor: Prihvata se

8. Primjedba 8

Nabavka opreme za selektivno sakupljanje otpada (str. 232)

Odgovor: Prihvata se

9. Primjedba 9

Nabavka reciklomata koji bise postavili na više lokacija po gradovima, gdje bi se zauzvrat dobijale nagrade, povrat novca i sl.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Privredno društvo koje upravlja organizovanim sistemom preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže, ili više njih zajedno, može uspostaviti depozitni povratni sistem za određenu vrstu ambalaže. Ovaj sistem omogućava uvođenje depozita na vraćanje otpadne ambalaže koji se naplaćuje na mjestu prodaje proizvoda. Međutim, važno je naglasiti da ovaj sistem treba biti usklađen sa uslovima jednakomjerne geografske pokrivenosti, bez ograničavanja za područja gdje sakupljanje otpadne ambalaže na osnovu depozita nije profitabilno. Ovaj pristup ima za cilj podsticanje vraćanja i sakupljanja otpadne ambalaže, u skladu sa članom 63 (stav 1) Zakona o upravljanju otpadom.

10. Primjedba 10

Nabavka reciklažnih mašina i slično

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Planirano je da se prvo izgrade regionalni centri za upravljanje otpadom, a nakon toga u roku od godinu dana, potrebno je da se na teritoriji lokalnih samouprava obezbijedi nedostajuća infrastruktura i oprema, da bi se poslovalo u skladu sa Državnim planom.

11. Primjedba 11

Podrška organizaciji edukativnih kampanja i javnih rasprava za sve građane, ne samo za obrazovni sistem

Odgovor: Ne prihvata se.

Objašnjenje: Planom je predviđena edukacija za sve.

12. Primjedba 12

Istrajati u pravcu formiranja sistema priključenja otpada "vrata do vrata". Prednosti ovog sistema su smanjenje divljih odlagališta, smanjenje gužve i buke po ulicama, ljepši izgled grada, smanjenje neugodnih mirisa, grad bez kontejera, povećanje reciklaže i sl.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Državni plan pruža okvir i mogućnosti za različite sisteme prikupljanja otpada, uključujući opcije:

1. Sakupljanje otpada "od vrata do vrata" uz korišćenje vreća.
2. Sakupljanje otpada "od vrata do vrata" sa posudama ili pojedinačnim kontejnerima.
3. Sistem dovoza otpada na specifične lokacije gdje građani imaju obavezu da odlažu otpad u postavljene kontejnere.

Lokalne samouprave imaju obavezu da donesu svoje planove upravljanja otpadom koji moraju biti u skladu sa Državnim planom, uzimajući u obzir specifične potrebe i uslove u svojim opštinama. Ove opcije će biti detaljno razmotrene na lokalnom nivou kako bi se odabrala najefikasnija rešenja za upravljanje otpadom.

13. Primjedba 13

Odustati od namjere izgradnje spalionice otpada. Koliko imaju prednosti, mnogo je više štetnih posledica jer emituju štetne gasove poput dioksina i teških metala koje mogu izazvati ozbiljne zdravstvene problem. Takođe, spalionice bi demotivisale građane da recikliraju otpad (str. 21,70,167).

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt državnog plana predviđa izgradnju novih integrisanih postrojenja, uključujući tehnologije poput mehaničkog biološkog tretmana (MBT) i termičke obrade otpada (TDPE), koja će biti utemeljena na potrebama kapaciteta. U vezi sa proizvodnjom električne energije iz biootpada metodama anaerobne i aerobne digestije, razmatraće se mogućnosti u svakom regionalnom centru, uz prethodnu studiju izvodljivosti koja će odrediti optimalni metod u odnosu na termičku obradu.

Takođe, biće sprovedena studija izvodljivosti za postrojenje za insineraciju u regionalnom centru u Podgorici. Ukoliko se studijom pokaže opravdanost izgradnje postrojenja za insineraciju, sav otpad koji se ne može dalje reciklirati biće transportovan u regionalni centar Podgorica na insineraciju.

OPŠTINA HERCEG NOVI, SEKRETARIJAT ZA EKOLOGIJU I ENERGETSKU EFIKASNOST

1. Primjedba 1

Uvrstiti sanitarnu deponiju „Duboki do“, u Nacrt predmetnog plana

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: Nacrtom državnog plana upravljanja otpadom 2025 -2029. na teritoriji Opštine Herceg Novi, nije planirana sanitarna deponija, što je u suprotnosti sa svim dosadašnjim opštim aktima i prioritetnim projektima u oblasti izgradnje komunalne infrastrukture za zbrinjavanje otpada. Važećim prostornim planom Crne Gore na teritoriji opštine Herceg Novi je planirana međuopštinska sanitarna deponija, te je kroz prostorni plan opštine Herceg Novi i odgovarajućih Studija definisana lokacija za novu sanitarnu deponiju „ Duboki Do „.

Po osnovu navedenog usvojena je i sada važeća Studija lokacije Duboki Do.

Lokacija „Duboki Do“ opredjeljena je za novu sanitarnu deponiju i u važećem Prostornom planu opštine Herceg Novi, definisana je kao specifičan strateški projekat i u Strateškom planu razvoja Opštine Herceg Novi do 2027. godine, nalazi se i u nacrtu izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana opštine Herceg Novi čija izrada je u toku.

Izgradnjom ove deponije bi se uvažile sve specifičnosti geografskog položaja opštine Herceg Novi, turističkog razvoja primorskog regiona te višestruki negativni uticaji na životnu sredinu i turiste tokom transporta otpada preko Boke Kotorske i dalje do predviđene lokacije za zbrinjavanje.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrtom državnog plana predviđena je deponija „Možura“ u Baru kao centralno rješenje za primorski region. Takođe, razmatrana je opcija da se otpad sa teritorije opštine Herceg Novi transportuje u regionalne centre za upravljanje otpadom u opštinama Nikšić ili Bar, kako bi se postigla veća efikasnost i ekonomska isplativost. Primarna selekcija otpada vršiće se na nivou lokalne samouprave, a dalja obrada i zbrinjavanje otpada biće obavljeno u regionalnim centrima prema ovom planu.

2. Primjedba 2

Neusklađenost predmetnog Nacrta sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list.CGbr.34/24) u dijelu: principi upravljanja otpadom i zaštitom životne sredine i zdravlja ljudi, član 4, tačka 2- blizina i regionalno upravljanje otpadom radi obrade što je moguće bliže mjestu nastajanja u skladu sa ekonomskom opravdanošću izbora lokacije,

tačka 3- predostrožnosti, odnosno preventivnog djelovanja, preduzimanjem mjera za sprječavanje negativnih uticaja na životnu sredinu.

Nacrtom Plana predviđeno je da se otpad iz Herceg Novog transportuje do transfer stanice u Kotoru, zatim da se dalje transportuje do regionalne deponije u Nikšiću ili regionalne deponije za primorje u Baru, radi konačnog deponovanja otpada iz Herceg Novog.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:

transport otpada iz opštine Herceg Novi, radi pretovara, do opštine Kotor iziskuje velike dodatne troškove Društvu (vršilac komunalne usluge DOO „ Čistoća „).

Obzirom da troškovi transporta imaju značajan udio u ukupnim troškovima Društva, ovakvo rješenje predstavljalo bi znatno finansijsko opterećenje Društva uvećanjem troškova : goriva i maziva, amortizacije vozila, radne snage (dnevnice za vozače i posadu). Daljim transportom otpada od Kotora do Nikšića ili Bara, ova vrsta troškova se dodatno uvećava, s obzirom na česte promijene cijene goriva za očekivati je i povećanje cijene transporta.

Društvo je u periodu od 18. avgusta do 30. novembra 2020. godine, uslijed nemogućnosti da vrši odlaganje otpada na privremenom skladištu Tisove grede, otpad transportovalo i deponovalo na deponiji „ Možura „ u Baru. Troškovi transporta otpada u navedenom periodu bili su tri puta veći u odnosu na troškove deponovanja na području opštine Herceg Novi.

Opštine Herceg Novi i Kotor su primorske opštine u kojima je razvijena turistička djelatnost koja sa sobom (u ljetnom periodu posebno) nosi i saobraćajne gužve, povećanje količina otpada uslijed dolaska velikog broja turista, pojavu „neuređenih odlagališta“ pored magistralnih puteva i slično, nedostatak radne snage na terenu... Shodno navedenom, funkcionisanje komunalnih društava bilo bi otežano u ovim uslovima, kao i odvijanje turističke sezone jer bi kamioni kojima se transportuje otpad narušili imidž ovih turistički opština, što bi se odrazilo i na prihode turističke privrede.

Ne treba zanemariti ni zdravstveni i ekološki aspekt, u ljetnjem periodu dolazi do porasta temperature, eventualni zastoji kamiona sa otpadom u saobraćaju mogu predstavljati ogromnu prijetnju i opasnost po zdravlje ljudi.

Za opštinu Herceg Novi najvažniji projekat bi bio izgradnja sanitarne deponije Duboki do, do tada sanacija privremenog odlagališta Tisove grede i transportovanje i deponovanje otpada na ovoj lokaciji. Takođe treba istaći da je Društvo od kraja maja 2024.g. započelo aktivnosti samostalnog obavljanja poslova zbrinjavanja otpada i održavanja privremenog skladišta Tisove grede (do sada se izvođač radova birao putem sprovođenja postupka javnih nabavki radova ove vrste poslova).

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrtom državnog plana predviđena je deponija „Možura“ u Baru kao centralno rješenje za primorski region. Takođe, razmatrana je opcija da se otpad sa teritorije opštine Herceg Novi transportuje u regionalne centre za upravljanje otpadom u opštinama Nikšić ili Bar, kako bi se postigla veća efikasnost i

ekonomska isplativost. Primarna selekcija otpada vršiće se na nivou lokalne samouprave, a dalja obrada i zbrinjavanje otpada biće obavljeno u regionalnim centrima prema ovom planu.

Iako je u prelaznom periodu moguće povećanje troškova transporta, Plan predviđa sprovođenje mjera koje će značajno smanjiti količinu miješanog komunalnog otpada koji se transportuje, kroz primarnu selekciju otpada na nivou lokalne samouprave, uspostavljanje reciklažnih dvorišta, kompostiranje biorazgradivog otpada i druge mjere cirkularne ekonomije. Time će se dugoročno smanjiti frekvencija transporta i ukupne količine otpada koje je potrebno odložiti, što će imati direktan uticaj na smanjenje operativnih troškova lokalnih komunalnih preduzeća.

3. Primjedba 3

Nemogućnost realizacije predmetnog Nacrta u dijelu stavljanja u funkciju postrojenja za preradu otpada (MRF)

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3:

Postrojenje nije u funkciji 10-tak godina, zbog čega su potrebna velika ulaganja da bi postrojenje bilo operativno. Za navedeno postrojenje nije nikada urađena Studija isplativosti rada postrojenja, prevashodno bi trebalo uraditi ovakvu studiju. Neke od pretpostavki su da postrojenje može da obradi dnevno 50 t otpada, u ljetnim mjesecima dnevna količina otpada iznosi i preko 100 t. Potrebno je 6 zaposlenih samo na poslovima razdvajanja otpada u kabinama (što je otežano nedostatkom radne snage u ljetnim mjesecima). Troškovi električne energije bi radom postrojenja bili povećani. Takođe zauzima veći prostor u Reciklažnom centru Meljine. Rad ovog postrojenja podrazumijeva sekundarnu selekciju otpada. S obzirom da su novim Zakonom o upravljanju otpadom predviđene obaveze izvornog proizvođača otpada, za očekivati je da će se količine sekundarnih sirovina smanjiti, u ovom slučaju treba razmisliti o potrebi funkcionisanja postrojenja za preradu otpada, posebno kada su na području opštine Herceg Novi raspoređeni kontejneri za selektivno odvajanje otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: S obzirom na obaveze koje Crna Gora ima prema ciljevima pregovaračkog poglavlja 27, važno je da do 2030. godine bude uspostavljena odgovarajuća infrastruktura za upravljanje otpadom u svim jedinicama lokalne samouprave. Stavljanje postrojenja za preradu otpada u funkciju predstavlja korak ka ispunjavanju tih ciljeva, te se ne može prihvatiti potpuno ukidanje njegove funkcionalnosti.

4. Primjedba 4

Neusklađenost predmetnog Nacrta sa konkretnim potrebama.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4:

Kako bi Nacrt bio izrađen na način koji zadovoljava visoke standarde, prethodno je neophodno analizirati povratne informacije sa terena o praktičnoj primjeni novog Zakona o upravljanju otpadom i donjeti sve podzakonske akte.

Zakonom o upravljanju otpadom propisano je Evidentiranje transporta otpada na formularu o transportu otpada koji se dostavlja Agenciji u elektronskom obliku na obrascu preko portala za registrovane korisnike informacionog sistema zaštite životne sredine.

Kako bi moglo doći do primjene navedene odredbe potrebna je edukacija zaposlenih na ovim poslovima i uspostavljanju navedenog sistema

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Planom je predviđeno uspostavljanje informacionog sistema za evidenciju transporta otpada i obezbjeđena je edukacija zaposlenih koji će raditi na ovom sistemu. Time će biti obezbjeđena usklađenost sa zakonskim odredbama, čime će se omogućiti efikasna primjena novih propisa.

5. Primjedba 5

Predviđeno postrojenje za kompostiranje otpada u opštini Herceg Novi

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5: Opština Herceg Novi uključena je u projekat „Uvođenje kompostiranja i primarne selekcije otpada u opštinama Kotor, Tivat, Budva i Herceg Novi, ipak ova kompostana se ne koristi obzirom da se nalazi u Kavču. Predmetnim nacrtom državnog plana predviđena je kompostana u Herceg Novom, treba sagledati ekonomičnost upotrebe postojeće kompostane u Kotoru ili izgradnju nove u Herceg Novom.

Odgovor: Prihvata se

6. Primjedba 6

Monitoring situacije na terenu i finansijskih mogućnosti

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: Prije usvajanja predmetnog Plana neophodno je realno ocjeniti stanje na terenu i finansijske mogućnosti u cilju što uspješnije realizacije prvenstveno na državnom nivou, koja je ključna za usvajanje efikasnih opštinskih planova.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: S obzirom na obaveze koje Crna Gora ima prema ciljevima pregovaračkog poglavlja 27, važno je da do 2030. godine bude uspostavljena odgovarajuća infrastruktura za upravljanje otpadom u svim jedinicama lokalne samouprave. Stavljanje postrojenja za preradu otpada u funkciju predstavlja korak ka ispunjavanju tih ciljeva.

DOO „VODOVOD I KANALIZACIJA“, PODGORICA

1. Primjedba 1

Obavještavamo Vas da je u toku implementacija projekta „Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici“. Jedna od komponenti projekta je i projektovanje i izgradnja Sistema za prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici koji se sastoji od Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, Postrojenja za tretman kanalizacionog mulja i Postrojenja za insineraciju kanalizacionog mulja. Primijenjena tehnologija za insineraciju je proces spaljivanja u fluidizovanom sloju, koji je u Nacrtu DPUO, u okviru Tehnologija za obradu mulja, prepoznat kao mono-spaljivanje mulja u namjenskim postrojenjima za spaljivanje. Znači nije predviđena termička obrada kanalizacionog mulja u kombinaciji sa drugim vrstama otpada, već spaljivanje samo kanalizacionog mulja, odnosno mono-spaljivanje mulja u namjenskom postrojenju za spaljivanje.

Ostaci procesa insineracije u fluidizovanom sloju su: pepeo koji je inertni materijal i ostaci od prečišćavanja dimnih gasova. S obzirom da je za prečišćavanje dimnih gasova projektovan suvi postupak obrade dimnih gasova sa natrijum bikarbonatom i aktivnim ugljem, ne dolazi do generisanja otpadnih voda, za razliku od mokrog postupka obrade dimnih gasova koji je naveden u okviru opisa postupaka spaljivanja mulja, poglavlje 6.8.2 Primjena mulja, Nacrt DPUO. Prema Glavnom projektu Sistema za prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici, procijenjene količine pepela i ostataka od prečišćavanja dimnih gasova, nakon puštanja u rad Postrojenja za spaljivanje kanalizacionog mulja, iznosiće oko 1500 t/godišnje pepela i 265 t/godišnje ostataka od prečišćavanja dimnih gasova u 2028. godini.

Odgovor: Prihvata se

MM SYSTEM DOO, Nikšić

1. Primjedba 1

Analizom dostavljenog nacrtu nijesmo uočili da se u dokumentu pominje istorijski otpad. Imajući u vidu da Crna Gora ima značajan broj napuštenih industrijskih postrojenja - fabrika i rudnika koji sadrže razne oblike opasnog otpada, smatramo da je pitanje istorijskog otpada od izuzetne važnosti za buduće planiranje i sanaciju ovakvih lokacija. Stoga predlažemo da istorijski otpad bude uvršten kao zasebna stavka u predmetni Program, jer bi se time otvorila mogućnost za rješavanje jednog od najvećih ekoloških izazova koji u ovom trenutku uzrokuje milionske štete po životnu sredinu, zdravlje ljudi i budžet Crne Gore.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U dijelu 6.12. *Strategija za opasan otpad - Ciljevi i zadaci* navedena je izrada inventara "istorijski" opasnog otpada i odgovarajućeg katastra i rehabilitacija kontaminiranih područja i žarišta i pravilno upravljanje svim „istorijskim“ uskladištenim opasnim otpadom. S tim u vezi, "istorijski" opasni otpad se ne navodi kao posebna stavka, već kao jedan od ciljeva koje je potrebno postići.

DOO VODOVOD I KANALIZACIJA BAR

1. Primjedba 1

Smatram da se nije pristupilo izradi Nacrta Državnog plana upravljanja otpadom sa relevantnim podacima koji su trebali da budu polazna osnova za njegovu izradu.

Evo razloga zbog kojih je navedena ova konstatacija:

- U Nacrtu plana je naveden podatak o broju neuređenih odlagališta kojih ima 334 i 19 uređenih, a u sadržaju teksta sami navodite da podaci za Podgoricu nijesu dostavljeni, tako da ovaj podatak mora da se koriguje sa neophodno dostavljenim podacima.
- Količine sakupljenog otpada su sa projekcijama očekivane količine otpada za 2021. i 2023. - zašto nema nijednog podatka vezanog za podatke iz 2024. god.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Broj neuređenih odlagališta stalno varira uprkos naporima da se redovno uklanjaju zbog niske svijesti građana, nedovoljnog inspeksijskog nadzora i nedostatka adekvatne kaznene politike, tako da broj dostavljenih neuređenih odlagališta navedenih u Nacrtu državnog plana neće korespondirati sa stanjem na terenu u trenutku donošenja pomenutog plana.

Što se tiče podataka iz 2024. godine napominjemo da se shodno Zakonu o upravljanju otpadom izvještaj o realizaciji Državnog plana radi do 1. juna tekuće za prethodnu godinu. Samim tim, u trenutku izrade Nacrta Plana, zvanični i validirani podaci za 2024. godinu nijesu bili dostupni.

2. Primjedba 2

U nacrtu se navodi da životni vijek postojeće deponije Možura u Baru je 4 god. što na osnovu podataka iz Programa rada sa finasijskim planom za 2025. nije tačan podatak jer se u Programu rada navodi da je ukupni kapacitet Deponije 1056031 m³ a u Nacrtu plana je podatak 1050000 m³

- U Nacrtu se navodi da ukupni kapacitet za prihvata otpada iznosi 305 000m³, koji nije vjerodostojan jer je u Programu rada naveden podatak da zaključno sa novembrom 2023. god. popunjenost kapaciteta deponije iznosi 850 000 m³ što znači da nijesu ušli podaci za novembar i decembar 2023. i 2024. što na osnovu prethodnih analiza iznosi preko 100000 t.

Očekivane količine otpada za prijem i odlaganje shodno planu za 2025. godinu iznosi 102. 000 t.

Samo od maja do novembra 2024. godine građani su deponovali 753,2 t, dok su privredni subjekti deponovali 46 488 t otpada.

Svi ovi podaci treba da posluže kao upozorenje da će vijek Deponije Možura biti brzo završen čak u toku 2026. godine, a onda tek nastaju problemi za deponovanje otpada za sve primorske opštine.

Razlog za zabrinutost je veliki jer se sa procesom proširenja i ugradnjom sanitarnih kada nije počelo u planiranom terminu iako je blagovremeno predat zahtjev nadležnom Ministarstvu za izdavanje Urbanističko tehničkih uslova za proširenje kapaciteta.

U 2023. je urađeno rješenje za izgradnju novih sanitarnih kada, geodetski i geomehaničkih elaborata zemljišta u vlasništvu Možure 44 430 m kv proširenje na privatnom otkupljenom zemljištu je 8-10 god.

Državno 80000m kv trajno rješenje za 20 god.

Od juna mjeseca 2024. nije sprovedena procedura za prenamjenu kulture zemljišta kod Uprave za nekretnine i Ministarstva poljoprivrede.

Proširenje sanitarnih kada je projekat od javnog interesa u skladu sa zakonom. Za izradu projekta i građevinskih radova potrebno je najmanje 24 mjeseca za postojeći kapacitet je do kraja 2026.

U saradnji sa Ministarstvom ekologije u toku je izrada studije izvodljivosti i idejnog projekta proširenja kapaciteta deponije Možura koji je finansiran iz sredstava EU 150 000.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Kapacitet deponije Možura je 1.056.036,21 m³. Na deponiji Možura ima prostora za deponovanje otpada nešto manje od 200.000 t, što je manje od dvije godine.

Zahtjev Možure se odnosio na opredjeljivanje cca 40.000 m² državnog zemljišta za proširenje kapaciteta, što bi sa zemljištem Možure ukupno iznosilo ukupno 80.000 m². Uprava za nekretnine je donijela rješenje o prenamjeni kulture zemljišta, preostalo je da se promjena evidentira u listovima nepokretnosti.

3. Primjedba 3

Tabelarno prikazana količina otpada za ruralna i urbana područja pokazuje podatke koji su proporcionalno 2 puta veće u ruralnim nego u urbanim sredinama što nije obrazloženo. Očekivana projekcija količine otpada za 2025 i 2029. skoro identična što u praksi ne može biti održivo.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Komentar iz prve alineje nije dovoljno preciziran. Tvrdnje o značajno većim količinama otpada u ruralnim područjima nijesu potvrđene u dokumentu – naprotiv, u Tabeli 34 Nacrta državnog plana jasno je prikazana procjena generisanja i sastava otpada po godinama i vrstama područja, pri čemu se vidi da su količine otpada u urbanim sredinama veće nego u ruralnim.

U vezi sa drugom alinejom, razlika između količina otpada za 2025. i 2029. godinu jeste ograničena, što je rezultat projektovanog stabilnog demografskog trenda i realističnih stopa rasta količine otpada po glavi stanovnika, u skladu sa podacima MONSTAT-a i metodologijom korišćenom za prognozu.

4. Primjedba 4

U Nacrtu plana nije navedeno da li postoji radna grupa za evidentiranje i rješavanje problema ispuštanja otpadnih voda u rijeke i mora.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt Državnog plana upravljanja otpadom ne razmatra organizacione aspekte kao što je formiranje radnih grupa, budući da to nije predmet Plana.

5. Primjedba 5

Jedna od polaznih tačaka za izradu Nacrta plana treba da budu Katastri zagađivača koje daje Agencija za zaštitu životne sredine koji nijesu u ovom slučaju bili mjerodavni.

Katastri zagađivača se izražavaju na osnovu podataka koje dostavlja zagađivač, daju podatke o zagađujućim materijama koji ispuštaju u vodu, vazduhu ili zemlji. Zagađivači treba da su u obavezi da podatke dostavljaju jedinici lokalne samouprave. Tako bi se vjerodostojnije uradio ovaj Nacrt Državnog plana upravljanja otpadom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Tokom izrade Nacrta Plana korišćeni su podaci iz baze Agencije za zaštitu životne sredine, ali ne predstavljaju osnovni izvor za izradu ovog dokumenta, s obzirom da se fokus Plana odnosi na upravljanje otpadom, a ne emisijama u medijume životne sredine.

6. Primjedba 6

Nacrtom nije definisano da li se primjenjuje 3R informisanje pošto je izvršena obuka od strane Ministarstva održivog razvoja u cilju ispunjavanja obaveza iz Poglavlja 27. Na putu CG ka EU mora da se uspostavi sistem praćenja otpada registar ispuštanja zagađujućih materija u vodu, vazduh i zemljište.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Informacioni sistem 3R je u funkciji od oktobra 2024. godine i nalazi se u nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine. Plan prepoznaje značaj registara, ali njihovo operativno upravljanje nije predmet razmatranja u ovom dokumenta.

7. Primjedba 7

Takođe se može ukazati na grešku u dopisu Ministarstva ekologije br. 05210-335/24-1320/4 Podgorica 30.12.2023 **treba** 30.12.2024 godine koji je zaveden pod br. 01/430/24 904/41 na koji se odnosi mišljenje na predlog državnog plana upravljanja otpadom za period 2024- 2029 Ministarstva finansija od 28.01.2025. za Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u kojem se sugerije da se intenziviraju aktivnosti za pronalaženje alternativnih izvora finansiranja kako bi se smanjilo opterećenje na državni budžet, jer je sredstva neophodno obezbijediti u periodu od 2025 – 2029. godina.

Odgovor: Ne privata se

Objašnjenje: Primejdba se ne odnosi na Nacrt Državnog plana o upravljanju otpadom

MOŽURA DOO

1. Primjedba 1

Strana 10- “Crna Gora će se pretvoriti u društvo sa „nula deponija“ zabranom stvaranja novih deponija, zatvaranjem postojećih deponija i sanacijom odlagališta otpada (po prioritetu) i sanacijom svih deponija do 2030. godine.”* Pitanje je kako ispoštovati zabranu stvaranja novih deponija, donekle preformulisati rečenicu na način da će se težiti društvu sa „nula deponija,,.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Direktive koje regulišu ovu oblast propisuju zatvaranje deponija do 2030. godine i Crna Gora će biti u obavezi da ispuni ove ciljeve. Državnim planom nije planirana izgradnja novih sanitarnih deponija, već četiri Regionalna centra za upravljanje otpadom.

2. Primjedba 2

Strana 29 - Privredna komora formirala je komisije za različite oblasti, kao što su Odbor za preduzeća i Odbor za životnu sredinu, i ovo tijelo predstavlja odgovarajuću platformu za rješavanje potreba saradnje.

* Da li je PK formirala ova tijela ili se misli na Upravni odbor komunalne privrede?

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Privredna komora ima formirana ova tijela.

3. Primjedba 3

Strana 47 – U tabeli 14, pored rednim brojem 22, neuređeno odlagalište prema Karastanovićima u Baru je uređeno. Izbrisati ga sa spiska.

Odgovor: Prihvata se.

4. Primjedba 4

Strana 55 – U tabeli 14, u dijelu koji se odnosi na Opštinu Petnjica, prikazana su divlja odlagališta komunalnog otpada u količinama od 2m³. Smatramo da ne trebaju biti dio ovog dokumenta, jer se stvara nepotrebno pogrešna percepcija o broju divljih deponija.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Podaci o divljim odlagalištima, uključujući i ona male zapremine (npr. 2 m³), uključeni su u Nacrt državnog plana upravljanja otpadom radi potpunog sagledavanja stanja na terenu i usklađivanja sa zakonskom obavezom vođenja evidencije o svim lokacijama na kojima se nepropisno odlaže otpad. Evidentiranje i prikazivanje i manjih odlagališta je važno jer i ona doprinose ukupnom opterećenju životne sredine, imaju uticaj na lokalne zajednice i zahtijevaju sanaciju. Uklanjanjem ovih podataka iz dokumenta izgubio bi se cjelovit pregled problema i otežalo bi se planiranje mjera sanacije i prevencije u budućem periodu.

5. Primjedba 5

Strana 63 – 4.15 . Građevinski otpad i otpad od rušenja

* Deponija Možura može dati podatke za period maj 2024.- april 2025.godine, s obzirom da se na deponiji Možura vrši prihvati i obrada ove vrste otpada.

Odgovor: Prihvata se

6. Primjedba 6

Strana 66 - 4.19 *Otpadne gume* – “Prema Zakonu o upravljanju otpadom, proizvođači i uvoznici guma se uključuju u organizovani sistem sakupljanja i tretmana otpadnih guma. U praksi se ova mjera ne sprovodi.”

* Smatramo da se ovako definisana formulacija mora ažurirati. Navesti da je usvajanje uredbe u završnoj fazi, čijom primjenom će ovaj problem biti riješen na kvalitetan način.

Odgovor: Prihvata se

7. Primjedba 7

Strana 84 – Kako u tabeli 30 tako i daljem tekstu treba izmjeniti i dodati sledeće:

* na deponiji Možura ima prostora za deponovanje otpada nešto manje od 200.000t što je manje od dvije godine.

* da je završen tender za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz biogasa snage 0,99MW i da će krajem ljeta elektrana biti puštena u probni rad.

* da je izrađen Idejni projekat za nove sanitarne kade na zemljištu koje je deponija Možura otkupila od privatnih lica površine od preko 44.000m² i da će na novim kadama biti urađeno postrojenje za prečišćavanje ocjernih voda jer nema opravdanosti da se radi na postojećim, s obzirom da će za manje od dvije godine prestati potreba za tretmanom.

Odgovor: Prihvata se

8. Primjedba 8

Strana 96 – U tabeli 40 ažurirati podatke o preostalim kapacitetima na sanitarnim kadama deponije Možura. Preostali kapaciteti su manje od 200.000m³.

Odgovor: Prihvata se

9. Primjedba 9

Strana 97 – Deponija Možura će izvjesno imati do kraja godine proizvodnju električne energije iz biogasa.

Odgovor: Prihvata se

10. Primjedba 10

Strana 99 – “Energetsko iskorišćavanje (Podgorica)” * predvidjeti mogućnost energetskog iskorišćavanja i za druge centre ne samo za centralni region.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Akcenat Državnog plana upravljanja otpadom stavljen je na primarnu selekciju, reciklažu i ponovnu upotrebu, u skladu sa hijerarhijom upravljanja otpadom i principima cirkularne ekonomije. U tom kontekstu, energetsko iskorišćavanje nije prioritetna mjera, već krajnja opcija za preostali otpad koji se ne može reciklirati. Studija izvodljivosti koja je u pripremi za Podgoricu će pokazati da li je energetsko iskorišćavanje uopšte opravdano i ekonomski isplativo u tom kontekstu, a tek nakon toga može se razmatrati potencijalna primjena takvog modela i u drugim centrima.

11. Primjedba 11

Strana 101,103 i 104 – Navedene opcije bi trebalo razraditi na način kako se trenutno vrši odlaganje otpada kao jedna obavezna opcija (Ulcinj, Bar, Budva, Tivat i Kotor).

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U tabelama na stranama 101, 103 i 104 prikazane su planirane opcije 1 i 2 u skladu sa Nacrtom državnog plana upravljanja otpadom, a ne trenutno stanje u opštinama. Svrha ovog prikaza je da definiše buduće smjernice i rješenja, u skladu sa ciljevima i prioritetima Plana.

12. Primjedba 12

Strana 163 – “Kombinovane jedinice MBT mogu da obrađuju miješani komunalni otpad kao i unaprijed odabrane tokove kako bi proizveli materijale koji se mogu reciklirati. Takođe, u zavisnosti od tipa objekta, jedinice MBT mogu da obezbijede kao finalni proizvod gorivo dobijeno od otpada (RDF) i gorivo dobijeno iz otpada (SRF).”

* Neophodno je sagledati trenutnu situaciju koja je takva da dobijeni RDF i SRF predstavlja „balast“, za ove centre, jer za njima nema potražnje za njima već se plaća naknada da bi ih se oslobodili. (Postrojenja u Ljubljani i Zadru)

Odgovor: Ne prihvata se

Nacrt državnog plana upravljanja otpadom razmatra mogućnost proizvodnje RDF i SRF kao dio integrisanog sistema obrade otpada u skladu sa evropskim standardima i ciljevima cirkularne ekonomije. Iako je poznato da trenutna potražnja za RDF i SRF na tržištu nije dovoljna, Plan je strateški dokument koji definiše okvir za budući razvoj, uključujući uspostavljanje tržišta i stvaranje uslova za upotrebu sekundarnih goriva u energetskim postrojenjima. Ova komponenta Plana ostaje zadržana kako bi se omogućila prilagodljivost i spremnost sistema za preuzimanje uloga koje mogu proisteći iz budućih investicija, zakonodavnih zahtjeva i tehnološkog razvoja u Crnoj Gori i regionu.

13. Primjedba 13

Strana 166 – Tabela 102 – Identifikovani problemi

* da se identifikuje da je najveći problem na deponiji Možura što nema prostora za odlaganje otpada osim do kraja 2026. godine;

* da nema Centra za selekciju ni kompostiranje;

* da nema sistema za prečišćavanje ocjedenih voda koji bi trebalo instalirati na novim kadama.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Tabela 102 u Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom sadrži pregled identifikovanih problema koji su relevantni na nacionalnom nivou, dok su specifični problemi pojedinačnih postrojenja, poput deponije Možura, detaljno obrađeni u drugim dijelovima dokumenta i pratećim tehničkim analizama. Uvođenje detaljnih operativnih izazova samo za jednu lokaciju u tabelu opštih problema narušilo bi konzistentnost dokumenta i otežalo njegovo korišćenje u strateške svrhe. Specifični infrastrukturni izazovi deponije Možura već su prepoznati u Planu i biće razmatrani kroz projektne i operativne dokumente na lokalnom i regionalnom nivou

14. Primjedba 14

Strana 169 - "Postrojenja za obradu otpada, gdje će se rezidualni otpad prethodno mehanički obraditi kako bi se povratili dodatni reciklabilni materijali i proizvelo sekundarno gorivo, dok će se organska frakcija obraditi (aerobno ili anaerobno) kako bi se proizvela energija i/ili biostabilizovala. Tokom narednih pet godina, postrojenja za obradu otpada od ~170.000 t/god će postati operativna u centralnom i/ili sjevernom dijelu zemlje"

* Ostaje nejasno da li će se išta raditi na jugu tj. u Baru...

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Postrojenje za obradu otpada i pretvaranje u energiju nije planirano u opštini Bar.

15. Primjedba 15

Strana 170 – Tabela 103 – molimo za pojašnjenje, podaci iz tabela su nam nejasni...

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U tabeli je predložena neophodna infrastruktura do 2029. godine.

16. Primjedba 16

Strana 175 – "Troškovi odlaganja otpada (tj. deponije) procijenjeni su na 10 EUR/t u cijeloj zemlji; -

* podatak koji ne bi trebalo da stoji jer nije realan ako se misli na cijenu deponovanja otpada?

Odgovor: Prihvata se

17. Primjedba 17

Strana 176 – Tabela 106, nema cijena za Opštinu Bar

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U okviru izrade Nacrta državnog plana prikazane su cijene koje su jedinice lokalne samouprave prijavile kroz istraživanje koje je prethodno sprovedeno.

18. Primjedba 18

Strana 188 – Tabela 112, u ciljevima, obzirom da u prirodi i uopšte u državi postoji veliki broj otpadnih guma koje su lagerovane na različite lokacije, prirodno bi bilo da cilj prve godine bude najveći jer će biti najlakše ostvariv.

Odgovor: Ne prihvata

Objašnjenje: Planirani niži procenat prikupljanja otpadnih guma za 2025. godinu rezultat je realnog sagledavanja početne faze uspostavljanja sistema proširene odgovornosti proizvođača (EPR) za ovu vrstu otpada. Tokom prve godine očekuju se izazovi u organizaciji, registraciji obveznika, uspostavljanju operativnih tokova i razvoju potrebne infrastrukture. Uzimajući u obzir te okolnosti, prvi ciljevi su postavljeni oprezno i progresivno, kako bi se obezbijedila održivost sistema i izbjegla neuspješna implementacija u startu. Ciljevi za naredne godine su znatno ambiciozniji, što odražava očekivano poboljšanje u funkcionisanju sistema nakon njegove stabilizacije.

19. Primjedba 19

Strana 191- Izražavamo uzdržanost oko moguće upotrebe mulja!

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Upotreba kanalizacionog mulja obrađena u Planu zasnovana je na važećim zakonskim i podzakonskim propisima, uključujući Zakon o upravljanju otpadom i druge relevantne standarde koji se odnose na tretman i korišćenje mulja. Plan podrazumijeva isključivo korišćenje mulja koji je prethodno adekvatno tretiran, a sve aktivnosti će se sprovoditi pod kontrolisanim uslovima i u skladu sa posebnim propisima o zaštiti zdravlja ljudi, zemljišta i voda. Korišćenje obrađenog mulja u svrhe kao što su rekultivacija i poboljšanje zemljišta u skladu je sa praksom u EU i načelima cirkularne ekonomije.

20. Primjedba 20

Strana 192 – “Pored toga, deponija može primiti mulj u količini do 1:10 sa komunalnim otpadom.”

* da li za ovu tvrdnju postoje relevantni dokazi, jer kada je bila aktuelna situacija za odlaganje kanalizacionog mulja na deponiju Možura, nije bilo moguće dobiti potvrdu od bilo koje institucije da odlaganje te vrste otpada neće imati negativnog uticaja na deponiju komunalnog otpada.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Napomena o mogućnosti deponovanja mulja u odnosu 1:10 sa komunalnim otpadom temelji se na tehničkim smjernicama i međunarodnoj praksi upravljanja otpadom, uz pretpostavku da se radi o prethodno stabilizovanom i dehidriranom mulju. Međutim, saglasni smo da u konkretnim slučajevima, kao što je deponija Možura, mora postojati jasna tehnička analiza i saglasnost nadležnih institucija, uključujući ocjenu uticaja na deponijski sistem, stabilnost tijela deponije i moguće emisije. Shodno tome, u tekstu Plana biće dodatno pojašnjeno da se takva praksa može primjenjivati isključivo nakon stručne procjene i uz dozvole nadležnih organa, u skladu sa važećim zakonskim procedurama i ekološkim standardima.

21. Primjedba 21

Strana 234 – U tabeli revidovati procenite za prvu godinu primjene proširene odgovornosti proizvođača guma.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Tokom prve godine očekuju se izazovi u organizaciji, registraciji obveznika, uspostavljanju operativnih tokova i razvoju potrebne infrastrukture. Uzimajući u obzir te okolnosti, prvi ciljevi su postavljeni oprezno i progresivno, kako bi se obezbijedila održivost sistema i izbjegla neuspješna implementacija u startu. Ciljevi za naredne godine su znatno ambiciozniji, što odražava očekivano poboljšanje u funkcionisanju sistema nakon njegove stabilizacije.

22. Primjedba 22

Nedovoljna razrada konkretnih mjera za cirkularnu ekonomiju

Iako se u planu spominje cirkularna ekonomija, nema jasno definisanih mjera koje bi podstakle industrije da pređu na ovaj model poslovanja. Smatramo da treba predložiti podsticaje za kompanije koje primjenjuju cirkularnu ekonomiju, uključujući poreske olakšice i subvencije za reciklažu.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Plan upravljanja otpadom predstavlja strateški dokument koji definiše pravce djelovanja i okvirne mjere u skladu sa važećim zakonodavstvom i nacionalnim politikama. Specifične finansijske mjere, kao što su poreske olakšice i subvencije, nijesu u nadležnosti sektora upravljanja otpadom i ne mogu biti propisane ovim Planom. Međutim, Plan sadrži strateške smjernice za prelazak ka cirkularnoj ekonomiji kroz razvoj infrastrukture za reciklažu, promociju ponovne upotrebe, implementaciju sistema proširene odgovornosti proizvođača i jačanje administrativnih kapaciteta. Detaljne mjere podsticaja i finansijski mehanizmi razrađuju se u okviru posebnih ekonomskih i razvojnih politika, uz koordinaciju više sektora.

23. Primjedba 23

Obavezno uvođenje sistema nagrađivanja za ekološki odgovorno ponašanje

Predlažemo uvođenje poreskih olakšica za preduzeća koja efikasno upravljaju otpadom, kao i sistema bonusa za građane koji aktivno učestvuju u reciklaži.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Iako se ideja o podsticanju ekološki odgovornog ponašanja kroz poreske olakšice i bonuse smatra opravdanom i korisnom, Plan upravljanja otpadom nije regulatorni ni fiskalni dokument i ne može sadržavati obavezujuće mjere iz oblasti poreske politike. Uvođenje takvih mehanizama zahtijeva multisektorski pristup, uključujući nadležnosti Ministarstva finansija i drugih institucija, kao i prethodne analize fiskalnih efekata i zakonskih pretpostavki. Plan, međutim, prepoznaje potrebu za podsticanjem odgovornog ponašanja i daje strateške preporuke koje mogu poslužiti kao osnova za razvoj ovakvih mjera u okviru posebnih politika i programa.

1. Primjedba 1

Tema: Korišćenje podataka drugih država za sastav komunalnog otpada

Komentar: Na strani 38 navodi se da su za procjenu sastava komunalnog otpada korišćeni podaci iz Grčke, Sjeverne Makedonije, Srbije i Bugarske. Postavlja se pitanje zašto Crna Gora nije koristila sopstvene podatke i zašto se smatralo da su navike, potrošnja i struktura otpada u tim zemljama uporedive sa lokalnim kontekstom. Obrazloženje: Analiza sastava komunalnog otpada je osnov za planiranje infrastrukture i politika upravljanja otpadom, kako je propisano članom 26 Zakona o upravljanju otpadom. Poslednja takva analiza u Crnoj Gori je urađena prije više od decenije, i ne odražava promjene u standardu, turizmu i demografiji (uključujući migracije iz Ukrajine, Rusije i Turske). Upotreba zastarjelih ili stranih podataka može dovesti do pogrešnih zaključaka i investicija.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Za procjenu trenutnog sastava komunalnog otpada Obrađivač je naveo da su korišćeni podaci iz postojećeg Državnog plana upravljanja otpadom i informacije iz različitih studija u Crnoj Gori, kao i informacije iz sličnih oblasti iz regiona, jer zbog trajanja projekta vremenski su bili ograničeni za samostalnu metodologiju utvrđivanja sastava otpada.

2. Primjedba 2

Tema: Nepodudarnosti u tabelama 10 i 11

Komentar: Tabela 11, koja navodno prikazuje podatke iz 2021. godine, sadrži identične vrijednosti kao tabela 10 za 2023. godinu.

Obrazloženje: Ovakva neslaganja unose konfuziju i dovode u pitanje pouzdanost prikazanih podataka. Potrebno je jasno razgraničiti izvore i godine iz kojih podaci potiču.

Odgovor: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Tabela 10 prikazuje sastav komunalnog otpada za 2023. godinu, dok Tabela 11 prikazuje generisanje specijalnih frakcija otpada za 2021. godinu. Iako su neke brojčane vrijednosti možda slične ili identične, to je slučajnost i rezultat sličnih proporcija pojedinih frakcija u ukupnom otpadu. Podaci u obje tabele potiču iz različitih izvora i odnose se na različite vrste informacija i vremenske periode, što je jasno navedeno u naslovima tabela. Nema stvarne nepodudarnosti u sadržaju, već se radi o pogrešnoj interpretaciji podataka.

3. Primjedba 3

Tema: Netačni zaključci u vezi sa ambalažnim otpadom

Komentar: Na osnovu tabele 12, nije moguće potvrditi zaključak o 56.977 tona ambalažnog otpada za reciklažu.

Obrazloženje: Tabela ne prikazuje jasno da se radi isključivo o ambalažnom otpadu, niti su svi prikazani materijali ambalažnog porijekla. Zaključak je samim tim metodološki sporan.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Zaključak o količini od 56.977 tona ambalažnog otpada koji se reciklira izveden je na osnovu kombinovane analize podataka iz Tabele 12 i dopunskih izvora. Tabela 12 prikazuje količine pojedinih materijala koji se najčešće javljaju kao ambalažni otpad (npr. plastika, papir, staklo, metal), a procjena je izvršena uzimajući u obzir udio ambalažnog otpada unutar svake kategorije materijala. Dakle, iako tabela ne prikazuje isključivo ambalažni otpad, korišćeni su dodatni izvori i pretpostavke u skladu sa metodologijom procjene zasnovanom na raspoloživim podacima. Zaključak je u tom kontekstu opravdan i metodološki utemeljen.

4. Primjedba 4

Tema: Nedovoljno informacija o transfer stanicama i sanitarnim deponijama

Obrazloženje: Preporučuje se detaljniji prikaz svih postojećih transfer stanica i deponija – sa lokacijama, kapacitetima, rezultatima i operativnim stanjem – radi jasnijeg sagledavanja postojećih resursa i planiranih unapređenja.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom dat je pregled postojećih i planiranih infrastrukturnih objekata, uključujući deponije, transfer stanice i druge relevantne kapacitete, u mjeri koja je primjerena strateškom karakteru dokumenta. Plan ne predstavlja tehničku bazu podataka, već okvirnu strategiju razvoja sistema upravljanja otpadom. Detaljne informacije o lokacijama, kapacitetima i operativnom stanju pojedinačnih objekata dostupne su u izvještajima nadležnih institucija i operatera, kao i kroz posebne tehničke dokumente koji prate realizaciju Plana. Dodatno razrađivanje tog nivoa podataka bi premašilo obim i svrhu ovog dokumenta.

5. Primjedba 5

Tema: Nepotpuni podaci o privremenim odlagalištima

Komentar: U potpoglavlju 4.8. i 4.9. izostavljeni su podaci o lokaciji "Tisove grede" (Herceg Novi).

Obrazloženje: Potrebno je detaljno prikazati stanje svih aktivnih odlagališta, uključujući one "privremenog" karaktera, sa svim relevantnim tehničkim informacijama.

Odgovor: Prihvata se

6. Primjedba 6

Tema: Nejasna imena potpoglavlja

Obrazloženje: Preporučuje se da se potpoglavlje 4.7. nazove "Sanitarne deponije komunalnog otpada", a 4.9. "Neuređena odlagališta otpada", kako bi se izbjegla dvosmislenost i osigurao stručan pristup.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nazivi potpoglavlja 4.7. „Odlaganje otpada“, 4.8. „Privremeno skladištenje komunalnog otpada“ i 4.9. „Odlagališta otpada“ u Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom usklađeni su sa stvarnim stanjem na terenu i pojmovima korišćenim u dokumentu. Konkretno, u potpoglavlju 4.7. opisuju se sanitarne deponije („Livade“ u Podgorici i „Možura“ u Baru) koje ispunjavaju zakonske i tehničke uslove za rad, dok se u potpoglavlju 4.9. obrađuju neuređena odlagališta koja ne zadovoljavaju te uslove i predstavljaju značajan ekološki problem. Promjena naziva potpoglavlja na predloženi način („Sanitarne deponije komunalnog otpada“ i „Neuređena odlagališta otpada“) nije potrebna jer bi duplirala informacije koje su već jasno razdvojene u tekstu i mogla bi unijeti terminološku zabunu, s obzirom na to da su sanitarne deponije jasno definisane i odvojene od ostalih odlagališta.

7. Primjedba 7

Tema: Nedovoljno informacija o dozvolama za upravljanje otpadom

Obrazloženje: Potpoglavlje 4.10. je neprecizno – nije jasno da li se odnosi isključivo na komunalni otpad. Potrebno je dodati konkretne podatke o važećim dozvolama, uz navođenje izvora.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Poglavlje 4.10. ne odnosi se isključivo na komunalni otpad, već se fokusira na širi okvir nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine u pogledu izdavanja dozvola za upravljanje različitim vrstama otpada, uključujući industrijski otpad, opasan otpad i druge specijalne frakcije. U ovom kontekstu, specifični podaci o dozvolama su regulisani zakonodavstvom i odvojeni su u specifičnim dokumentima i izvještajima koje izdaje Agencija. U cilju održavanja strateškog karaktera Plana, detalji o svakom pojedinačnom odobrenju dozvola biće obuhvaćeni kroz godišnje izvještaje Agencije.

8. Primjedba 8

Tema: Tržište sekundarnih sirovina

Obrazloženje: Potrebno je prikazati podatke o količinama i načinu postupanja sa sekundarnim sirovinama, uključujući podatke o izvozu i domaćoj preradi.

Odgovor: Ne Prihvata se

Objašnjenje: U trenutnoj verziji Plana pružene su osnovne informacije o količinama i vrstama sekundarnih sirovina prikupljenih kroz sistem selekcije otpada, uključujući plastiku, papir, metal i staklo. Detaljni podaci o izvozu i domaćoj preradi sekundarnih sirovina nisu uključeni u ovaj dokument,

jer se u njemu fokusiramo na strateške ciljeve i mere koje je potrebno implementirati, a ne na mikroanalizu tržišta sekundarnih sirovina. Podaci o izvozu i domaćoj preradi otpada su dostupni u drugim specifičnim izveštajima nadležnih institucija i privrednih subjekata.

9. Primjedba 9

Tema: Rudarski otpad

Obrazloženje: Potrebno je dati pregled vrsta rudarskog otpada po kataloškom broju, količinama i lokacijama, radi preciznijeg sagledavanja specifičnih tokova otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt državnog plana upravljanja otpadom pruža opšti okvir za upravljanje rudarskim otpadom, dok se specifični podaci o vrstama rudarskog otpada, kataloškim brojevima, količinama i lokacijama obuhvataju kroz tehničke izveštaje i detaljne studije, koje se prate u saradnji sa nadležnim institucijama. Plan se fokusira na strateške ciljeve i mjere, dok detaljna analiza specifičnih tokova rudarskog otpada spada u nadležnost sektorskih izveštaja i pratećih dokumenata.

10. Primjedba 10

Tema: Otpadi koji sadrže opasne supstance

Obrazloženje: Za otpad koji sadrži azbest, živu i POPs, potrebni su podaci o količinama, načinu skladištenja i zbrinjavanja.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državni plan upravljanja otpadom sadrži informacije o opasnim tokovima otpada, uključujući i otpad koji sadrži azbest, živu i perzistentne organske zagađivače (POPs), u skladu sa raspoloživim podacima koje su dostavili nadležni organi i privredni subjekti. Kako se radi o posebno regulisanim vrstama otpada, njihovim upravljanjem se bave subjekti sa posebnim dozvolama, a konkretne količine, načini skladištenja i tretmana se vode u okviru sektorskih izvještaja i evidencija koje vodi Agencija za zaštitu životne sredine. Plan ne ulazi u operativni nivo obrade svakog toka pojedinačno, već postavlja strateški okvir i ciljeve upravljanja tim otpadom.

11. Primjedba 11

Tema: Tehnologija prerade otpada

Obrazloženje: Nije jasno koja konkretna oprema postoji na deponijama za preradu kabastog i zelenog otpada – potrebno je precizno navesti vrste tehnologije i postupaka.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt državnog plana upravljanja otpadom daje strateški pregled planiranih i postojećih tehnologija za obradu otpada na nacionalnom nivou, dok se detalji o konkretnoj opremi i postupcima za preradu specifičnih tokova otpada, kao što su kabasti i zeleni otpad, obrađuju u operativnim dokumentima na nivou regionalnih centara, deponija i lokalnih samouprava. Precizno navođenje pojedinačne opreme u strateškom dokumentu nije predviđeno, jer bi se time opteretio dokument tehničkim detaljima koji su podložni promjenama u fazi implementacije i javnih nabavki. Takvi detalji biće razrađeni u projektnim dokumentima i studijama izvodljivosti za svaku lokaciju.

12. Primjedba 12

Tema: Nedostaju podaci za Herceg Novi

Obrazloženje: U tabeli 40 nije prikazano gdje se trenutno odlaže rezidualni otpad iz opštine Herceg Novi, što je ključna informacija.

Odgovor: Prihvata se

13. Primjedba 13

Tema: Predtretman otpadnih guma

Obrazloženje: Potrebno je precizirati da li se misli na usitnjavanje, sortiranje ili drugi oblik obrade prije transporta ka Podgorici.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Način obrade otpadnih guma u momentu izrade Nacrta državnog plana nije poznat, jer još uvijek nije definisan sadržaj i tehnička opremljenost budućih regionalnih centara za upravljanje otpadom u Nikšiću i Bijelom Polju. Stoga nije moguće precizirati konkretan oblik pretretmana u ovoj fazi planiranja.

14. Primjedba 14

Tema: Insineracija otpada

Obrazloženje: Studija izvodljivosti za postrojenje za spaljivanje otpada mora se zasnivati na tačnim i savremenim podacima o sastavu otpada. Njihov nedostatak dovodi u pitanje opravdanost planiranja takvog postrojenja.

Odgovor: Prihvata se

15. Primjedba 15

Tema: Tip kamiona za sakupljanje otpada

Obrazloženje: Nejasno je da li su planirani kamioni sa odvojenim komorama za selektivni otpad ili sa zajedničkim spremnicima. Ovo je važno za efikasnost primarne selekcije.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nabavka vozila za sakupljanje otpada biće definisana na lokalnom nivou, u skladu sa specifičnostima svake opštine, uključujući postojeću opremljenost, planirane modele selekcije i lokalne logističke mogućnosti. Zbog toga nije moguće unaprijed propisati tip kamiona (sa odvojenim komorama ili bez njih) na nivou Državnog plana.

16. Primjedba 16

Tema: Sistem proširene odgovornosti proizvođača

Obrazloženje: Nacrt plana ne prepoznaje značaj ovog sistema i ne uzima u obzir njegov uticaj na troškove i logistiku upravljanja otpadom, iako je obaveza predviđena zakonodavstvom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Sistem proširene odgovornosti proizvođača (EPR) je prepoznat i obrađen u Nacrtu državnog plana u okviru posebnih tokova otpada. Njegova implementacija je zakonska obaveza u Crnoj Gori, propisana Zakonom o upravljanju otpadom, a detalji sprovođenja će biti uređeni odgovarajućim podzakonskim aktima koji su u pripremi. Plan daje strateški okvir, dok će operativni detalji biti razrađeni kroz propise i prateće programe.

17. Primjedba 17

Tema: Upravljanje otpadnim gumama – uloga lokalnih samouprava

Obrazloženje: Upozorava se da lokalne samouprave ne bi trebalo da investiraju u opremu bez prethodnog definisanja uloga i odgovornosti u okviru sistema proširene odgovornosti.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt državnog plana jasno predviđa da će sistem upravljanja posebnim tokovima otpada, uključujući otpadne gume, biti dodatno razrađen kroz podzakonske akte u okviru sistema proširene odgovornosti proizvođača (EPR). Uloge lokalnih samouprava biće precizno definisane u skladu sa zakonskim obavezama i planiranim operativnim modelima, što podrazumijeva i izbjegavanje neusklađenih investicija prije uspostavljanja odgovarajućeg regulatornog okvira.

18. Primjedba 18

Tema: "Istorijske" otpadne gume

Obrazloženje: Plan ne sadrži podatke ni strategiju za rješavanje ranije sakupljenih guma, iako su količine značajne, naročito na deponiji u Podgorici i divljim odlagalištima.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Otpadne gume su obuhvaćene sistemom proširene odgovornosti proizvođača, što znači da su za njihovo sakupljanje, transport i obradu odgovorni subjekti koji ih stavljaju na tržište, u skladu sa zakonskim propisima. Pored toga, planirano je sprovođenje specifičnih akcija za uklanjanje istorijskih količina guma, naročito sa prioriternih lokacija kao što su deponija u Podgorici i divlja odlagališta. Međutim, detaljno razrađivanje operativnih aktivnosti i akcija nije predviđeno na nivou strateškog dokumenta kao što je državni plan, već će se realizovati kroz posebne programe, lokalne planove i saradnju sa operaterima uključenim u sistem proširene odgovornosti.

DOO KOMUNALNO TIVAT

1. Primjedba 1

Teškoće sa kojima se DOO »KOMUNALNO« Tivat suočavalo u periodu važenja prethodnog DPUO su nemjerljive, obzirom na način na koji je upravljao otpadom, bez valjane lokacije za pretovar i selekciju otpada. Prema do sada važećem DPUO, DOO »KOMUNALNO« Tivat je bilo upućeno na korišćenje pretovarne stanice »Lovanja«, kojom je upravljalo DOO »KOMUNALNO KOTOR« Kotor. Međutim, od samog početka, saradnja i zajedničko korišćenje pretovarne stanice »LOVANJA« nije bilo zadovoljavajuće, zbog nedostatka kapaciteta iste da prime ukupne količine otpada sa teritorije opštine Tivat, ali i zbog uslovljavanja cijenom predaje istog.

S tim u vezi, a imajući u vidu činjenicu da je Nacrtom DPUO za period 2025-2029.g. planirano da DOO »KOMUNALNO« Tivat bude upućeno na MRF (postrojenje za preradu otpada) i transfer stanicu na lokaciji opštine Budva, ističemo primjedbu na isto, a sve poučeni ranijim iskustvom, te problemima sa korišćenjem pretovarne stanice »Lovanja« u prethodnom periodu.

Da je primjedba DOO »KOMUNALNO« Tivat opravdana, pokazao je i sastanak povodom Nacrta DPUO 2025-2029.g. održan dana 07.04.2025.g. u prostorijama Privredne komore Crne Gore, na kojem se predstavnik Opštine Budva izičitio usprotivio da komunalni otpad sa teritorije opštine Tivat, značajne turističke destinacije, bude upućen na lokaciju njihove teritorijalne pripadnosti, tvrdeći da za isto neće imati kapaciteta, polazeći od količine otpada koja se proizvede na njihovoj teritoriji u ljetnim mjesecima.

DOO »KOMUNALNO« Tivat bi u krajnjem i pristalo na ovako planirani način upravljanja otpadom, ali pod uslovom da MRF-om i transfernom stanicom u Budvi upravlja Regionalni centar za upravljanje otpadom.

Ukoliko prethodno nije moguće zahtjevamo, a imajući u vidu značaj opštine Tivat kao elitne turističke destinacije, u kojoj su razvijena dva najveća rizorta u državi, da se u DPUO za period 2025-2029.g. ostavi mogućnost jedinici lokalne samouprave, da kroz lokalni plan upravljanja otpadom, a u skladu sa prostorno planskom dokumentacijom, prepozna lokaciju na svojoj teritoriji, **a na kojoj bi se instalirala neophodna infrastrukturna oprema transfer stanice i reciklažnog dvorišta.**

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Nacrtom državnog plana predviđena je izgradnja sljedeće infrastrukture za Opštinu Tivat: postrojenje za kompostiranje u opštini Tivat (Kotor i Tivat) i reciklažno dvorište.

Infrastruktura koja će biti navedena u lokalnim planovima upravljanja otpadom mora biti u skladu sa budućim Državnim planom upravljanja otpadom.

OPŠTINA KOTOR - Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine

1. Primjedba 1

Strana 10: do 2030 godine sanacija svih deponija - na strani 30 pominje se deponija „Lovanja“ - navesti način sanacije nesanitarnog odlagališta na ovoj lokaciji (djelimična ili potpuna sanacija?);

Odgovor: Ne prihvata se.

Objašnjenje: Nacrt državnog plana predviđa sanaciju deponije „Lovanja“ u skladu sa postojećim zakonodavstvom i planovima za sanaciju nesanitarnog otpada. Međutim, način sanacije (djelimična ili potpuna) zavisi od specifičnih procjena i uslova na terenu, koji će biti detaljnije razrađeni u budućim fazama, kada će se vršiti konkretna istraživanja i pripreme. U ovoj fazi, detaljan plan sanacije još nije definisan, jer je potrebna dodatna procjena stanja na terenu.

2. Primjedba 2

10 strana: Novi zakon o upravljanju otpadom – navesti broj Sl.lista u kome je objavljeno usvajanje važećeg Zakona (umjesto „stari zakon i novi zakon“);

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U Nacrtu državnog plana koristi se termin „stari zakon i novi zakon“ kako bi se jasno razlikovali prethodni i važeći zakon. Dodavanje broja Službenog lista u ovom trenutku nije ključno za razumijevanje konteksta i neće značajno uticati na sagledavanje same tematske obrade u okviru plana. Ukoliko bude potrebno, broj Službenog lista može biti dodat u finalnoj verziji plana, ali u ovom stadijumu se ne smatra neophodnim.

3. Primjedba 3

Strana 43: Spisak neuređenih odlagališta - treba ažurirati spisak kako bi odgovarao stanju na terenu (neažurni podaci);

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Spisak neuređenih odlagališta je ažuriran prema aktuelnom stanju na terenu, u skladu sa podacima koje su dostavile jedinice lokalnih samouprava. Ovaj spisak se koristi za izradu Izvještaja o realizaciji Državnog plana upravljanja otpadom za 2023. godinu. Podaci su prikupljeni iz relevantnih izvora i predstavljaju tačno stanje, pa se ne smatra potrebnim dodatno ažurirati informacije. U slučaju da dođe do novih podataka, oni će biti razmotreni u sledećim izveštajima.

4. Primjedba 4

Strana 24: Ažurirati podatke / brojeve službenih listova za zakone i ostale pravne akte koji se pominju u Državnom planu (Zakon o izgradnji objekata, Zakon o planiranju prostora....)

Odgovor: Prihvata se

5. Primjedba 5

Strana 26: navesti da Lokalne planove upravljanja otpada potrebno revidovati ili usvojiti nove, jer je vremenski period za koji su izrađeni istekao ili ističe;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Zakonom o upravljanju otpadom propisano je da se lokalni planovi upravljanja otpadom donesu u roku od devet mjeseci od dana donošenja Državnog plana upravljanja otpadom.

6. Primjedba 6

Strana 44 (poslednji pasus): Zakon o upravljanju otpadom definiše da se papir, metal, plastika, staklo, biootpad moraju odvojeno sakupljati i reciklirati – nije jasno da li se otpad iz domaćinstva (primarna selekcija) vrši na principu „mokre i suve frakcije“, ili se sav otpad odvojeno odlaže i sakuplja po frakcijama – papir, metal... itd? Razjasniti postupak.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Upravljanje otpadom vrši se odvojenim prikupljanjem papira, metala, plastike i stakla i to na način da se do 2030. godine pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje otpadnih materijala, kao što su papir, metal, plastika i staklo, iz domaćinstva i drugih izvora u kojima su tokovi otpada slični sa tokovima otpada iz domaćinstva, najmanje 50% ukupne mase sakupljenog otpada, shodno Zakonu o upravljanju otpadom.

7. Primjedba 7

Strana 45, tabela 13: Navodi se da Opština Budva koristi postrojenje za reciklažu, transfer stanicu i kompostanu u Kotoru – ovo nije tačno, postrojenja koriste samo Opština Kotor i Tivat;

Odgovor: Prihvata se

8. Primjedba 8

Na strani 47: pominje se da se u Dragalju nalazi lokacija za kontrolisano odlagalište građevinskog otpada – Odluka o privremenoj lokaciji za odlaganje građ. i kabastog otpada u KO Ledenice Gornje donesena 2019. godine je istekla, nova lokacija nije određena;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Iako je Odluka o privremenoj lokaciji za odlaganje građevinskog i kabastog otpada u KO Ledenice Gornje donijeta 2019. godine i istekao je njen rok, određivanje nove lokacije je u nadležnosti lokalne samouprave. Državni plan upravljanja otpadom nema zadatak da definiše operativne odluke koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, već daje strateški okvir i smjernice za dalji rad.

9. Primjedba 9

Strana 99 tabela 40 i strane 147 i 149 tabele: navodi se da se postrojenje za kompostiranje i transfer stanica u Kotoru opslužuje Opštine Herceg Novi i Budvu – ova opcija nije moguća, iz razloga prostornih ograničenja i saobraćajne dostupnosti;

Odgovor: Prihvata se

Objašnjenje: U Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom analizirane su moguće opcije regionalne saradnje među opštinama, uključujući korišćenje postrojenja za kompostiranje i transfer stanica. Opcija koja uključuje opsluživanje Opština Herceg Novi i Budva iz Kotora razmatrana je na konceptualnom nivou kao dio šireg regionalnog pristupa.

10. Primjedba 10

Načelno: procenat izdvajanja pojedinih vrsta otpada i godinu do koje je potrebno postići taj procenat izdvajanja prikazati tabelarno radi bolje preglednosti;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Iako je sugestija razumljiva, u Nacrtu plana već postoji dovoljno tabela koje prikazuju relevantne podatke o procenatima izdvajanja pojedinih vrsta otpada. Dodatno, cilj je da se izbjegne dupliranje informacija, te će se zadržati postojeći format prezentacije podataka kako bi plan bio što pregledniji i u skladu sa potrebama korisnika.

11. Primjedba 11

Državnim planom jasno definisati način tretmana kanal.mulja iz PPOV-a i automobilske gume, ulja iz restorana;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Navedeno je već razrađeno u Nacrtu državnog plana.

12. Primjedba 12

Jasnije definisati obavezu lokalne samouprave u pogledu tretmana građevinskog otpada (navodi se da je do 2030 potrebno reciklirati 70% građ.otpada – da li je ovo realno, s obzirom na potpuni nedostatak lokacija i opreme za tretman građ.otpada?);

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Zakonom o upravljanju otpadom propisani su ciljevi za upravljanje građevinskim otpadom, koji su usklađeni sa direktivama Evropske unije.

13. Primjedba 13

Predvidjeti izgradnju postrojenja za spaljivanje koje bi se koristilo i za leševe oboljelih životinja, kako bi se u slučaju epidemije leševi životinja mogli ukloniti na način da se spriječi širenje zaraze i uticaj na životnu sredinu (u slučaju zakopavanja);

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Za veterinarski otpad predviđeno je postrojenje na teritoriji opštine Nikšić, a za ovu vrstu otpada nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, odnosno Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

14. Primjedba 14

Predvidjeti dodatne mjere za smanjenje upotrebe jednokratne plastike i plastičnih kesa;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Niej predmet Državnog plana upravljanja otpadom, već Zakona o upravljanju otpado. Zakonom o upravljanju otpadom zabranjuje se upotreba laganih plastičnih kesa za nošenje, debljine zida od 15 do 50 mikrona, na prodajnom mjestu robe ili proizvoda.

Takođe, propisano je da je zabranjeno stavljati na tržište proizvode od oksorazgradive plastike (plastični materijali kojima su dodati aditivi i koji oksidacijom dovode do fragmentacije plastičnog materijala u mikrofragmente ili do hemijske razgradnje) i određene plastične proizvode za jednokratnu upotrebu.

PRIJESTONICA CETINJE

1. Primjedba 1

U okviru specifičnih ciljeva za sakupljanje (uključujući odvojeno sakupljanje otpada), dati su odvojeni (posebni) ciljevi u oblasti odvojenog sakupljanja zelenog otpada i biootpada. Budući da Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore", br.34/24) normira izraze "biološki razgradiv otpad" i "biootpad" (pri čemu biološki razgradiv otpad obuhvata biootpad), ali ne i izraz "zeleni otpad", predlažemo obrađivaču Nacrta, da u okviru ovog dijela DPUO, precizira (navede) koje vrste otpada spadaju u "zeleni otpad" a koje u "biootpad", kako bi se izbjegle eventualne nedoumice na nivou jedinica lokalne samouprave prilikom organizovanja sistema odvojenog sakupljanja ove 2 vrste otpada.

Obrazloženje primjedbe 1:

Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore", br.34/24) normira izraze "biološki razgradiv otpad" i "biootpad" ali ne i izraz "zeleni otpad". Takođe primjedba je data imajući u vidu da se, u tabeli 2-Ciljevi upravljanja komunalnim otpadom prema Zakonu o upravljanju otpadom, ne navode ciljevi u oblasti upravljanja "zelenim otpadom".

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: U Nacrtu državnog plana u tabeli 1 Ciljevi sakupljanja komunalnog otpada usvojeni u DPUO 2025-2029. navedeni su ciljevi sakupljanja zelenog otpada i to 50% da se posebno sakuplja do 2025., odnosno 60% da se posebno sakuplja do 2030. godine.

2. Primjedba 2

Smatramo potrebnim da se iz specifičnih ciljeva za sakupljanje (uključujući odvojeno sakupljanje otpada) ukloni cilj "promovisanje kućnog kompostiranja na minimalno 4% biootpada za kućno kompostiranje do 31.12.2026. godine", budući da smatramo da se taj cilj može podvesti pod specifičan cilj koji se odnosi na odvojeno sakupljanje biootpada.

Obrazloženje predloga 2:

Dati predlog smatramo opravdanim i iz razloga što se radi o cilju koji se odnosi na jačanje javne svijesti o odvojenom sakupljanju te vrste otpada u domaćinstvima kao i iz razloga što je, budući da trenutni sistem

upravljanja otpadom na lokalnom nivou karakteriše nepostojanje evidencije o proizvedenoj količini ove vrste otpada, nemoguće mjeriti ostvarenje cilja od “minimalno 4% biootpada za kućno kompostiranje do 31.12.2026. godine”.

Odgovor: djelimično se prihvata

Objašnjenje: Slažemo se da cilj promocije kućnog kompostiranja može biti uključen u širi specifičan cilj koji se odnosi na odvojeno sakupljanje biootpada, čime će se postići bolja koordinacija i efikasnost u ciljevima. Takođe, prepoznavamo izazove u vezi sa trenutnim stanjem evidencije o proizvedenoj količini biootpada na lokalnom nivou, što može otežati precizno merenje napretka u ostvarivanju cilja. Ipak, smatramo da bi promovisanje kućnog kompostiranja trebalo biti prioritet u okviru opšte strategije za poboljšanje upravljanja biootpadom.

3. Primjedba 3

Kada se (na str.10) govori o planiranom cilju da se Crna Gora pretvori u društvo sa “nula deponija”, smatramo potrebnim da se na tom mjestu precizira dali se pod “sanacijom odlagališta otpada” misli i na sanaciju postojećih privremenih skladišta komunalnog odnosno neopasnog građevinskog otpada, koja postoje na području određenih jedinica lokalne samouprave.

Obrazloženje sugestije 3:

Mišljenja smo da se i privremena skladišta navedenih vrsta otpada mogu smatrati mjestom gdje se te vrste otpada odlažu, na kraći ili duži vremenski period, pa je navedeno potrebno precizirati.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: EU Direktivom o deponijama predviđeno je zatvaranje svih deponija do 2030. godine.

4. Primjedba 4

Kada se (na str.14) navode posebni tokovi otpada sugerišemo da se isti, u potpunosti, usklade sa posebnim vrstama otpada koje se propisuju odredbama čl.7 stav 1 tačka 46 Zakona o upravljanju otpadom.

Obrazloženje sugestije 4: Potreba punog usklađivanja sa zakonskim odredbama.

Odgovor: Prihvata se

5. Primjedba 5

U dijelu 2.6. Drugi propisi koji se odnose na upravljanje otpadom, između ostalog, navodi se Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata (“Službeni list Crne Gore”, br. 64/17) čije su odredbe prestale da važe.

Obrazloženje sugestije 5: Potreba navođenja važećih zakonskih propisa.

Odgovor: Prihvata se

Objašnjenje:

6. Primjedba 6

U dijelu 4.1. Komunalni otpad treba korigovati podatak o procijenjenoj količini generisanog komunalnog otpada na ruralnom području sa 374,1kg/po glavi stanovnika na 384,1kg/po glavi stanovnika godišnje. Takođe, treba provjeriti i tačnost podatka o stvorenoj količini otpada od turista koja je prikazana u iznosu od 694,7 kg/po glavi stanovnika godišnje.

Obrazloženje sugestije 6: Potreba kontrole predmetnih podataka.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Korišćeni su podaci MONSTAT-a o generisanju i sakupljanju komunalnog otpada.

7. Primjedba 7

Skrećemo pažnju da prikazani procentualni iznos učešća frakcija komunalnog otpada, u tabeli 10-Sastav komunalnog otpada u 2023.god., premašuje ukupni iznos od 100%. U cilju izbjegavanja zabune, potrebno je dati jasniji tabelarni prikaz-npr. frakciju “ostalo”, koja je prikazana sa procentualnim učešćem od 11.6% potrebno je naglasiti (boldovati) kao zbir vrsta otpada od kojih je ista sastavljena (te vrste otpada je, u toj tabeli, potrebno pomjeriti udesno) u ukupnom iznosu od 11,6%. Isto je potrebno uraditi i za ostale vrste otpada u odnosu na

njihove komponente (vrste otpada od kojih su iste sastavljene). Navedeni način prikazivanja, u toj tabeli, je potrebno primijeniti i na druge dvije kolone u istoj.

Ovdje takođe primjećujemo da je, u istoj tabeli, ukupna proizvedena količina komunalnog otpada u Crnoj Gori u 2023. godini prikazana u iznosu od 325,708t, što ne odgovara podatku za tu godinu koji je prikazan u tabeli 4 (360,136,8t). Takođe, ni prikazani podatak o proizvedenom komunalnom otpadu kg/po glavi stanovnika u 2023. godini (492,92kg) ne odgovara analognom podatku za tu godinu, koji je prikazan u tabeli 6 (577,5kg).

Obrazloženje primjedbe 7: Potreba jasnog prikazivanja podataka u datim tabelama, u cilju izbjegavanja pogrešnog tumačenja istih.

Odgovor: Prihvata se

8. Primjedba 8

Iznad tabele 11 se navodi "U sljedećoj tabeli prikazane su količine frakcija otpada koje su povezane sa specifičnim kvantitativnim ciljevima upravljanja otpadom, u okviru nacionalne politike i zakonodavstva EU". Mišljenja smo da, u okviru table 11, nijesu prikazani kvantitativni ciljevi upravljanja pojedinim frakcijama komunalnog otpada, već je u istoj prikazano generisanje istih u 2021. godini. Po mogućnosti, bilo bi potrebno dati prikaz generisanja tih vrsta komunalnog otpada u 2023. godini iz razloga mogućnosti poređenja sa podacima prikazanim u tabeli 10, koja se odnosi na sastav komunalnog otpada u 2023. godini.

Obrazloženje primjedbe 8: Iz razloga podudarnosti rečenice iznad predmetne tabele sa njenim sadržajem, kao i iz razloga poređenja podataka u navedenim tabelama.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Podaci u tabelama 10 i 11 biće usklađeni, a za prikaz generisanja tih vrsta komunalnog otpada u 2023. godini nijesu postojali relevantni podaci.

9. Primjedba 9

Ispod tabele 12 se navodi da je, tokom 2023. godine, pripremljeno 56.977t ambalažnog otpada za ponovnu upotrebu i reciklažu, dok je u samoj tabeli prikazan podatak od 5.257t. U količinu od 56.977t, pored ambalažnog otpada, ulazi i količina odvojeno sakupljenog kabastog otpada (42.617t) i zelenog otpada (9.103t).

Obrazloženje primjedbe 9:

Potreba usklađivanja prikazanih podataka.

Odgovor: Prihvata se

Objašnjenje:

10. Primjedba 10

U dijelu 4.20. Otpadna ulja navodi se da "u manjoj mjeri otpadna ulja sakupljaju nadležni organi u ime opština". Ovu tvrdnju je potrebno korigovati iz razloga što nije u nadležnosti organa jedinica lokalne samouprave da obavljaju navedenu djelatnost, već istu obavljaju privredni subjekti koji imaju odgovarajuću dozvolu od strane Agencije za zaštitu životne sredine.

Obrazloženje sugestije 10:

Potreba usklađivanja sa propisanim nadležnostima organa jedinica lokalne samouprave.

Odgovor: Prihvata se

11. Primjedba 11

U tabeli 29 dva puta su dati (različiti) podaci o količini drugog otpada (npr kabasti) u 2022. i 2023. godini.

Obrazloženje primjedbe 11:

Potreba usklađivanja prikazanih podataka.

Odgovor: Prihvata se

12. Primjedba 12

Mišljenja smo da se, u cilju jasnoće, u dijelu 5.5. Prognoza generisanja otpada, u trećem pasusu, riječi “udio recikliranog materijala” trebaju zamijeniti riječima “udio materijala/otpada koji se može reciklirati”.

Obrazloženje sugestije 12: Potreba korišćenja adekvatnijeg izraza.

Odgovor: Prihvata se

13. Primjedba 13

U tabeli 34 je data projekcija generisanja otpada u Crnoj Gori u periodu 2025-2040. godina, a ne u periodu 2022-2041. godina, kao što se navodi u tekstu iznad tabele. Sugerišemo da se predmetna projekcija da za 20-ogodišnji period, a ne za kraći period (16-godina) koji je dat navedenom tabelom. Period projektovanja od 20 godina se navodi u prvoj rečenici dijela 5.5. U vezi sa navedenim, sugerišemo da se i u tabeli 36 da projekcija sastava otpada za period od 20 godina.

Obrazloženje sugestije 13: U ovakvoj vrsti planskog dokumenta, uobičajeno se vršila projekcija za period od 20 godina, a ne za kraći period.

Odgovor: Prihvata se (treba uskladiti)

14. Primjedba 14

Ukazujemo da prikazani podaci o ukupnoj količini generisanog otpada za godine 2025., 2030., 2035. i 2040-u, u tabeli 35, ne odgovaraju podacima o ukupnoj količini generisanog otpada za navedene godine koji su prikazani u tabeli 34.

Obrazloženje primjedbe 14: Potreba usklađivanja prikazanih podataka.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Tabela 34 se odnosi na projekcije generisanja otpada u Crnoj Gori, dok se tabela 35 odnosi na projekciju stvaranja komunalnog otpada po vrsti otpada.

15. Primjedba 15

Ukoliko to tehničke mogućnosti dozvoljavaju, u tabeli 36 je potrebno dati projekciju sastava otpada i za 2035. godinu, kao što je to urađeno u tabeli 35.

Obrazloženje sugestije 15: U cilju poređenja predmetnih podataka.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Projekciju sastava otpada i za 2035. godinu nije moguće dati iz tehničkih razloga.

16. Primjedba 16

Smatramo potrebnim da se, u dijelu 5.8.1. Određivanje zona upravljanja otpadom-u okviru tabele 39 (kao i u okviru tabele 41 u dijelu 5.8.2.) da procjena broja stanovnika i procjena generisanja otpada i u 2025. godini, kao prvoj godini primjene DPUO.

Obrazloženje predloga 16:

Predloženo smatramo opravdanim u cilju sagledavanja trenda generisanja otpada u regionima.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Projekciju sastava otpada i za 2035. godinu nije moguće dati iz tehničkih razloga.

17. Primjedba 17

Sugerišemo da se, u okviru tabele 40, prikažu i postojeća reciklažna dvorišta, kao i ona čija je izgradnja (kao centara za sakupljanje otpadom) planirana u periodu važenja DPUO.

Obrazloženje sugestije 17:

Sugestija je data iz razloga što su reciklažna dvorišta (postojeća odnosno planirana) objekti komunalne infrastrukture koji su značajni za uspostavljanje integrisanog sistema upravljanja komunalnim otpadom.

Odgovor: Prihvata se

18. Primjedba 18

Skrećemo pažnju da, u okviru tabele 41, ukupni iznosi procijenjenog broja stanovnika i procijenjenog generisanog otpada, prikazani za 2029. godinu, nijesu tačni.

Obrazloženje primjedbe 18:
Potreba prikazivanja tačnih podataka.

Odgovor: Prihvata se

19. Primjedba 19

Skrećemo pažnju da, u okviru tabele 43, ukupni iznosi obadvije kolone (procijenjeni iznosi) nijesu tačni. Ista konstatacija se odnosi i na ukupne zbrove dvije kolone u tabeli 46.

Obrazloženje primjedbe 19:
Potreba prikazivanja tačnih podataka.

Odgovor: Prihvata se

20. Primjedba 20

U vezi predložene infrastrukture upravljanja otpadom koja opslužuje Centralni region (sa centrom regiona u Podgorici), postavljamo pitanje zašto u centru tog regiona nije planirana izgradnja postrojenja za obradu/preradu neopasnog građevinskog otpada. Mišljenja smo da treba razjasniti dalji tretman te vrste otpada nakon njegovog privremenog skladištenja.

Obrazloženje primjedbe 20:
Potreba pojašnjenja namjere dali se, u okviru planiranih regionalnih centara za upravljanje otpadom (ili u okviru centra za upravljanje otpadom u Podgorici), planira izgraditi postrojenje za obradu/preradu neopasnog građevinskog otpada i otpada od rušenja, kako bi se tom vrsta otpada vršilo dalje upravljanje nakon njenog privremenog skladištenja na teritoriji jedinica lokalne samouprave.

Odgovor: Prihvata se

21. Primjedba 21

Mišljenja smo da u dijelu "Zaključak" (ispod tabele 50) treba precizirati da će se primarna selekcija komunalnog otpada, a ne kao što je navedeno "svog otpada", vršiti na nivou lokalne samouprave.

Obrazloženje sugestije 21:
Navedeno smatramo potrebnim zbog zakonski propisane obaveze uspostavljanja sistema proširene odgovornosti proizvođača otpada, kada je u pitanju upravljanje posebnim vrstama otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Navedeni izraz 'svog otpada' odnosi se na širi okvir koji uključuje odgovornost svih nivoa vlasti i različite vrste otpada. U skladu sa zakonodavstvom, primarna selekcija komunalnog otpada je odgovornost lokalnih vlasti, ali u ovom kontekstu termin 'svog otpada' koristi se u širem smislu da obuhvati sve relevantne aspekte sistema upravljanja otpadom.

22. Primjedba 22

U vezi tabele 51 i navedenog dodatnog cilja koji se tiče sakupljanja "zelenog otpada" konstatujemo, kao što smo to uradili i u okviru primjedbe 1, da Zakon o upravljanju otpadom normira izraze "biološki razgradiv otpad" i

“biootpad” (pri čemu u biološki razgradiv otpad spada i biootpad), dok isti zakon ne normira izraz “zeleni otpad”. U skladu sa navedenim, nije jasno zašto se daje-planira navedeni dodatni cilj kada je u pitanju sakupljanje zelenog otpada. Takođe, Zakon o upravljanju otpadom ne normira posebne procentualne ciljeve za sakupljanje zelenog otpada. Iz navedenog razloga predlažemo obrađivaču Nacrta da iz istog ukloni dodatni cilj vezan za sakupljanje zelenog otpada, ili da jasno definiše koje vrste otpada spadaju u “zeleni otpad” a koje u “biootpad”, kako bi se izbjegla nedoumica prilikom organizovanja odvojenog sakupljanja ovih vrsta otpada.

Istu nedoumicu imamo i kada su u pitanju dodatni ciljevi vezani za “otpad koji može da se reciklira” i “ambalažni otpad”. Budući da vrste komunalnog otpada koje mogu da se recikliraju spadaju, uglavnom, u vrste ambalažnog otpada, i za koje Zakon propisuje jasne (procentualne) ciljeve u oblasti sakupljanja sa ciljem ponovne upotrebe/recikliranja, predlažemo obrađivaču Nacrta da jasno razdvoji (nabroji vrste koje spadaju u) “otpad koji može da se reciklira” i “ambalažni otpad”, kako bi se izbjegla zabuna koja može nastati prilikom organizovanja sistema odvojenog sakupljanja vrsta komunalnog otpada na nivou jedinica lokalne samouprave, ili da ukloni dodatni cilj vezan za kategoriju “otpad koji može da se reciklira”. Ovo iz razloga što u navedenu kategoriju otpada spadaju i posebne vrste otpada, za koje odgovornost uspostavljanja sistema odvojenog sakupljanja snose proizvođači istog kroz sitem proširene odgovornosti proizvođača.

Obrazloženje primjedbe i predloga 22:

Obrazloženje je dato u okviru primjedbe i predloga 22.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Zakon o upravljanju otpadom prepoznaje biootpad i biološki razgradiv otpad, dok izraz ‘zeleni otpad’ nije eksplicitno definisan. Međutim, praksa u mnogim zemljama uključuje razdvajanje zelenog otpada kao posebne kategorije, jer je to vrsta otpada koja se najčešće javlja u domaćinstvima, poput trave, lišća i grana. Zeleni otpad često se tretira zajedno sa biootpadom, ali s obzirom na specifičnost ovog otpada, smatramo da je korisno imati dodatni cilj za njegovo sakupljanje, kako bi se unaprijedio proces i smanjila količina otpada koja se odlaže na deponije.

Što se tiče sakupljanja otpada koji može da se reciklira, kao i ambalažnog otpada, saglasni smo da postoji preklapanje između ovih kategorija, ali je važno naglasiti da je ambalažni otpad specifična kategorija koja ima svoje ciljeve reciklaže i specifične obaveze za proizvođače. U cilju jasnoće, biće razdvojene vrste otpada koje spadaju u ‘otpad koji može da se reciklira’ i ‘ambalažni otpad’, kako bi se izbegle nedoumice u organizaciji sistema odvojenog sakupljanja.

23. Primjedba 23

U dijelu 5.20. Opis opcija sakupljanja, u opisu elemenata pojedinih opcija, između ostalih, navodi se element “odvojeno sakupljanje drveta će biti odgovornost proizvođača/trgovaca i transportovati će se do reciklera preko predloženih centara za sakupljanje otpada”. U cilju jasnoće, molimo obrađivača Nacrta da precizira na koje drvo se misli, dali na djelove namještaja-kaio vrste kabastog otpada, budući da je drvo, kao komponenta zelenog otpada, obuhvaćeno posebnim elementima.

Obrazloženje sugestije 23:

Navedeno smo sugerisali u cilju jasnoće i izbjegavanja mogućih nedoumica na nivou jedinica lokalne samouprave, koje se mogu javiti prilikom organizovanja sistema odvojenog sakupljanja otpada.

Odgovor: Prihvata se

24. Primjedba 24

U tabeli 72 potrebno je provjeriti podatak o ukupnom broju kamiona za sakupljanje otpada (1.136).

Obrazloženje sugestije 24:

Potreba prikazivanja tačnih podataka.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Broj od 1.136 kamiona za sakupljanje otpada predstavljen u tabeli 72 zasnovan je na podacima koji su bili dostupni u trenutku izrade plana, kao zbir prijavljenih kapaciteta sa lokalnog nivoa. Međutim, važno je naglasiti da se ovaj broj može mijenjati u zavisnosti od specifičnih potreba i okolnosti u svakoj opštini, uključujući sezonske varijacije, promjene u opremi, nabavke novih vozila ili povlačenje

postojećih iz upotrebe. Upravo zbog ovih stalnih promjena nije moguće dati potpuno precizan i trajno važeći broj na nivou države, već se radi o okvirnoj vrijednosti koja služi za planiranje na nacionalnom i regionalnom nivou.

25. Primjedba 25

Ispod tabele 74 nedostaje konstatacija obrađivača Nacrta o tome dali opcija V ima nedostataka u ciljevima koji se odnose na odvojeno sakupljanje otpada, a koja konstatacija postoji kada su u pitanju druge predložene opcije.

Obrazloženje primjedbe 25:

Obrazloženje je dato u okviru same primjedbe.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Opcija V je detaljno objašnjena.

26. Primjedba 26

U dijelu 5.24. predlažemo da se izvrši terminološko usklađivanje kada je u pitanju objekat namijenjen privremenom skladištenju reciklabilnih vrsta komunalnog otpada. Prethodno navedeno smo predložili iz razloga što se, u drugom pasusu ovog dijela "Planirano je", za pojedine jedinice lokalnih samouprava (Andrijevica, Gusinje, Kolašin, Petnjica, Plav, Pljevlja i Rožaje) koristi izraz "reciklažno dvorište", dok se u okviru tabele 92 isključivo koristi izraz "centar za sakupljanje otpada" (mali centar). Ako se radi o dvije različite vrste objekata namijenjenih privremenom skladištenju reciklabilnih vrsta komunalnog otpada, u cilju jasnoće kao i u cilju budućeg planiranja izgradnje tih objekata na teritoriji jedinica lokalne samouprave, bi bilo potrebno navesti jasnu razliku njihove namjene. U prilog navedenom, podsjećamo da Zakon o upravljanju otpadom normira izraz "reciklažno dvorište" i "reciklažni centar", ali ne normira izraz "centar za sakupljanje otpada". U vezi navedenog, predlažemo obrađivaču Nacrta da, umjesto izraza "centar za sakupljanje otpada" koristi izraz "reciklažni centar", u slučaju da je namjena tih objekata ista, budući da se u zadnjem pasusu (na str.145) koristi izraz "reciklažni centar".

Obrazloženje predloga 26:

Usklađivanje terminologije (korištenje jedinstvene terminologije) za navedeni objekat koji je namijenjen privremenom skladištenju reciklabilnih vrsta komunalnog otpada.

Odgovor: Prihvata se

27. Primjedba 27

U pasusu ispod tabele 91 se, između ostalog, navodi "Mobilni CSO će se uspostaviti u susjednim opštinama sa manje od 20.000 stanovnika", dok se u tabeli 92, za jedinice lokalne samouprave koje ne ispunjavaju taj kriterijum, predlaže planiranje postojanja malog centra za sakupljanje otpada (reciklažnog dvorišta). U vezi navedenog želimo iskazati naše mišljenje da mobilni CSO neće pružiti mogućnost sakupljanja i privremenog skladištenja svih vrsta otpada, kao što to omogućava reciklažno dvorište (mali CSO). Ovu priliku koristimo da Vas obavijestimo da je, važećim Programom privremenih objekata, na teritoriji Prijestonice Cetinje definisana lokacija za postavljanje (izgradnju) reciklažnog dvorišta, u cilju čega je potrebno realizovati građevinske radove na prilagođavanju predmetne lokacije. Smatramo da mobilni CSO ne pruža mogućnost sakupljanja, a naročito ne daje mogućnost privremenog sakupljanja, svih vrsta otpada navedenih u tabeli 90. U slučaju upotrebe velikog kamiona (mobilnog CSO) koji bi mogao sakupiti više otpadnog materijala, po našem mišljenju, manevrisanje tim CSO (kamionom) bi bilo komplikovano u gradskim, odnosno prigradskim, naseljima koja se nalaze u manjim jedinicama lokalne samouprave, kao što je npr. Prijestonica Cetinje, a iz razloga ograničenog prostora. Bilo bi logično da mobilni CSO, tek nakon što se popune njegovi kapaciteti za prijem svim svih vrsta otpada koje su predviđene da se sakupljaju u njemu, iste odvozi u MRF (u slučaju Prijestonice Cetinje na deponiju "Livade").

U situaciju uspostavljenog i funkcionalnog sistema primarne reciklaže (sakupljanje reciklabilnih vrsta komunalnog otpada što bliže mjestu nastanka), logična dopuna tog sistema, po našem mišljenju, bi bio prije mali CSO (reciklažno dvorište), koji nebi imao velike operativne troškove, negoli mobilni CSO. Takođe, Koliko smo upoznati iz prakse postojanja i rada jedne vrste mobilnog CSO (tzv. mobilnog reciklažnog dvorišta) koje je bilo operativno na teritoriji gradskog dijela Podgorice, isti se nije, u većoj mjeri, pokazao efikasnim sredstvom za primarnu selekciju reciklabilnih vrsta komunalnog otpada (postizanje ciljeva u oblasti primarne selekcije).

Obrazloženje sugestije 27: Obrazloženje je dato u okviru same sugestije.

Odgovor: Prihvata se

28. Primjedba 28

U vezi (na str.152) procijenjenih troškova za različite tipove CSO, predlažemo da se precizira koji sve troškovi spadaju (ulaze) u procijenjene troškove (projektovanje, izgradnja, opremanje, i dr.)

Obrazloženje predloga 28: U cilju jasnoće strukture procijenjenih troškova.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Data je procijenjena vrijednost.

29. Primjedba 29

U tabeli 96 prikazani su kvantifikovani ciljevi reciklaže otpada za 2029. godinu. Predlažemo da se da prikaz kvantifikacije ciljeva reciklaže za sve godine planskog perioda, ili bar za 2025. godinu (kao početnu godinu važenja DPUO).

Obrazloženje predloga 29:

U cilju praćenja trenda ostvarivanja planiranih ciljeva reciklaže otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Ciljevi su jasno postavljeni po određenim godinama shodno Zakonu o upravljanju otpadom.

30. Primjedba 30

U dijelu 6.1. Građevinski otpad i otpad od rušenja - Ciljevi i zadaci (na str.181) navodi se nevažeći Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement-azbestnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore", br. 50/12).

Obrazloženje primjedbe 30: Potreba navođenja važećeg podzakonskog akta.

Odgovor: Prihvata se

31. Primjedba 31

U tabeli 105 je potrebno provjeriti tačnost zbira UKUPNO (159.475.810).

Obrazloženje primjedbe 31: Potreba prikazivanja tačnih podataka.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Stavka „Ukupno“ je tačna i ispravna.

32. Primjedba 32

U tabeli 118-Akcioni plan za sprovođenje DPUO, nejasno je formulisan poseban cilj (u okviru stuba D) "do 01.01.2027. god komunalni biootpad bude ponovo odvojeno sakupljen ili recikliran na izvor".

Obrazloženje primjedbe 32: Potreba jasne formulacije navedenog posebnog cilja.

Odgovor: Prihvata se

Objašnjenje: Riječ „ponovo“ → Ova riječ izaziva zabunu jer sugerise da je biootpad u prošlosti već bio odvojeno sakupljan, pa se sada uvodi ponovo. U većini opština u Crnoj Gori (i regionu) takav sistem još nije bio uspostavljen, pa „ponovo“ djeluje nelogično.

OPŠTINA TIVAT. SEKRETARIJAT ZA UREĐENJE PROSTORA

1. Primjedba 1

Na str. 99 u Tabeli 44, u dijelu gdje je navedeno Postrojenje za kompostiranje Kotor, nije navedena lokacija Kotor i nisu navedene opslužene opštine;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U tabeli 2 - Centri za reciklažu otpada u Crnoj Gori u koloni za Postrojenje za kompostiranje Kotor navedeno je da su uslužena područja Budva i Tivat.

2. Primjedba 2

Na str. 146 u *Tabeli 86* navedena je postojeća transfer stanica na teritoriji opštine Tivat. Napominjemo da na teritoriji opštine Tivat nema transfer stanice;

Odgovor: Prihvata se

3. Primjedba 3

U poglavlju 5.23. *Predložena mreža transfer stanica* potrebno je omogućiti (predložiti) i transfer stanicu u Tivtu;

Odgovor: Prihvata se

4. Primjedba 4

Na str. 149 u poglavlju 5.24. *Centar za sakupljanje otpada (CSO)*, u dijelu gdje su navedena planirana reciklažna dvorišta, potrebno je dodati i reciklažno dvorište u Tivtu;

Odgovor: Prihvata se

5. Primjedba 5

Na str. 154 u *Tabeli 92* navedeno je da se u Tivtu planira srednji centar za sakupljanje otpada. Potrebno je pojasniti kakav je to srednji centar za sakupljanje otpada i šta je neophodno od infrastrukture za njegovo funkcionisanje;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Procijenjeni troškovi za različite tipove predloženih CSO, zasnovani na međunarodnom iskustvu kao i iskustvu iz projektovanja takvih objekata, prikazani su u nastavku:

- Veliki CSO: 450.000 – 1.700.000 eura (700.000 eura u prosjeku);
- Srednji CSO: 200.000 – 800.000 eura (400.000 eura u prosjeku);
- Mali/ mobilni CSO: 130.000 eura/punkt.,

u zavisnosti od količine otpada i teritorije opštine sa koje se otpad sakuplja.

6. Primjedba 6

Na str. 170 navedeno je da će za registraciju postojećih lokacija na kojima se odlaže otpad, lokacija za privremeno skladištenje i za utvrđivanje detaljnih tehničkih elemenata za njihovo zatvaranje, sanaciju i korišćenje biti izrađena posebna Studija izvodljivosti. Mišljenja smo da je potrebno pojasniti da li se misli da će za svako neuređeno odlagalište biti izrađena Studija izvodljivosti;

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U tekstu plana, na strani 172, navedeno je da će Studija izvodljivosti obuhvatati sva neuređena odlagališta u Crnoj Gori.

7. Primjedba 7

Na str. 174. u *Tabeli 103* navedena je lokacija Tivat za postrojenje za kompostiranje, što je potrebno korigovati i navesti Kotor;

Odgovor: Prihvata se

8. Primjedba 8

Na str 176. navedeno je da su procijenjeni troškovi za Studiju izvodljivosti za registraciju postojećih neuređenih odlagališta i utvrđivanje detaljnih tehničkih elemenata zatvaranja postojećih neuređenih odlagališta 1.200.000 eura. Mišljenja smo da je potrebno pojasniti na koja se neuređena odlagališta odnosi ovaj procijenjeni iznos sredstava;

Odgovor: Na prihvata se

Objašnjenje: U tekstu plana, na strani 172, navedeno je da će Studija izvodljivosti obuhvatati sva neuređena odlagališta u Crnoj Gori.

9. Primjedba 9

Na str. 234, kao jedan od nadležnih subjekata za realizaciju cilja 4.14 potrebno je navesti i jedinice lokalnih samouprava;

Odgovor: Prihvata se

10. Primjedba 10

Na osnovu člana 26 stav 3 tačka 9 Zakona o upravljanju otpadom („Sl.list Crne Gore“, broj 34/24 i 92/24) državni plan upravljanja otpadom naročito sadrži informacije o neuređenim odlagalištima otpada i mjere za njihovu sanaciju ili rekultivaciju i način sprječavanja daljeg odlaganja otpada na tim lokacijama. Mišljenja smo da je Nacrt Plana potrebno dopuniti u skladu sa navedenim, konkretno za lokaciju neuređenog odlagališta Lovanja-Sinjarevo dati određene smjernice/preporuke.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Članom 26 stav 3 tačka 9 Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list Crne Gore“, broj 34/24 i 92/24) propisano je da Državni plan upravljanja otpadom naročito sadrži informacije o neuređenim odlagalištima otpada, kao i mjere za njihovu sanaciju, rekultivaciju i sprječavanje daljeg odlaganja otpada na tim lokacijama. Nacrt Plana već sadrži opšti pregled neuređenih odlagališta u Crnoj Gori, kao i systemske mjere za postupanje sa takvim lokacijama. Međutim, izrada detaljnih smjernica i preporuka za pojedinačne lokacije, uključujući lokaciju Lovanja-Sinjarevo, predstavlja nadležnost jedinica lokalne samouprave, koje su u obavezi da u svojim lokalnim planovima upravljanja otpadom obrade i riješe pitanje neuređenih odlagališta na svojoj teritoriji. U skladu s tim, smjernice za konkretne lokacije nijesu predmet državnog, već lokalnog planiranja.

DRUŠTVO ZA POSTUPANJE SA AMBALAŽNIM OTPADOM „RECOMONT D.O.O.“ PODGORICA

1. Primjedba 1

Opšta sugestija u vezi sa procesom i pristupom izradi dokumenta:

Prva sugestija odnosi se na cjelokupan pristup izradi dokumenta, uključujući njegovu strukturu, tehničku kompleksnost, kao i trajanje javne rasprave koja je sprovedena u skraćenom postupku. Imajući u vidu obim i značaj dokumenta, smatramo da bi dodatno obrazloženje kraćeg roka bilo korisno, kako bi se zainteresovanim stranama omogućilo kvalitetnije uključivanje u proces.

Takođe, s obzirom na stratešku važnost dokumenta, bilo bi izuzetno korisno razmotriti organizovanje šireg konsultativnog procesa kroz tematske okrugle stolove, posebno na nivou lokalnih samouprava, planiranih regionalnih centara za upravljanje otpadom, kao i posebnih sesija sa predstavnicima privrede, akademske zajednice i civilnog sektora.

U tom kontekstu, predlažemo da, ukoliko je moguće, po finalizaciji Nacrta dokumenta, javna rasprava bude ponovljena i za Predlog dokumenta, prije njegovog upućivanja Vladi na usvajanje. Alternativno, preporučuje se organizovanje dodatnih sastanaka sa zainteresovanim stranama, kako bi se obezbijedila što šira i kvalitetnija participacija u finalizaciji ovog važnog strateškog akta.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: Imajući u vidu značajan trud i napor uložen u izradu dokumenta, želimo da istaknemo da postoji prostor za dodatna unapređenja kako bi se postigla veća jasnoća i

primjenjivost u praksi. Naime, i nakon detaljnog iščitavanja, ostaje nejasna cjelokupna slika sistema upravljanja otpadom u Crnoj Gori u narednom četvorogodišnjem periodu. Na više mjesta u dokumentu nisu do kraja razjašnjeni konkretni modaliteti tretmana otpada – od potencijalne primjene termičkog tretmana, preko sortiranja i reciklaže, do načina odlaganja na deponijama. Takođe, nedovoljno su razrađeni mehanizmi transporta otpada ka regionalnim centrima, kao i sistem sakupljanja.

Posebno bi bilo korisno dodatno razraditi koncept Proširene odgovornosti proizvođača (EPR), koji je u dokumentu tek sporadično pomenut, a koji je ključan za održiv sistem upravljanja otpadom. Pored toga, uloga lokalnih samouprava nije dovoljno jasno definisana, kao ni pitanja odgovornosti za izgradnju i upravljanje infrastrukturom – uključujući specifikaciju tipa i kapaciteta potrebne infrastrukture. Bilo bi dobro konsultovati *Studiju o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom u Crnoj Gori* koju je uradila Pivredna komora Crne Gore sa dijelom industrije – preporuke vezane za razdvajanje otpada, tipove kanti itd su urađene vrlo specifično i pokrivaju detalje kojih nema u ovom Planu. Obratiti pažnju posebno na činjenicu da ovaj Plan djeluje kao da u potpunosti ostavlja upravljanje komunalnim otpadom Komunalnim preduzećima, i isključuje mogućnost da operateri sistema koje će voditi industrija u potpunosti uspostave sistem, uključujući primarnu selekciju.

U konačnom upravo iz ovih razloga ključna preporuka proizvođača je bila je izrada zasebnog Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu zbog specifičnosti teme, a po ugledu na EU prakse.

Takođe, u tabelarnim prikazima uočene su određene neusklađenosti, uključujući vrijednosti koje nisu adekvatno proračunate, kao i nepodudarnosti između ciljanih vrijednosti i predviđenih rokova za realizaciju.

Na kraju, imajući u vidu obimnost dokumenta, bilo bi korisno razmotriti kreiranje kraće, preglednije verzije prilagođene široj javnosti i donosiocima odluka koji nemaju tehničku stručnost iz oblasti upravljanja otpadom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Svjesni smo značaja dodatnog konsultativnog procesa i važnosti bolje razrade određenih aspekata u dokumentu, uključujući pitanja proširene odgovornosti proizvođača (EPR), uloge lokalnih samouprava, modaliteta tretmana otpada i transportnih mehanizama. Međutim, zbog ograničenih rokova predviđenih dinamikom izrade dokumenta i važećih propisa, nije moguće organizovati dodatne javne rasprave niti okrugle stolove u ovoj fazi.

Ipak, primjedbe koje se odnose na jasnoću pojedinih dijelova dokumenta, kao i potrebu za tehničkim usklađivanjima u tabelarnim prikazima, biće dodatno razmotrene u procesu finalizacije Plana. Takođe, biće razmotrena mogućnost izrade sažetka dokumenta prilagođenog široj javnosti. Svi predlozi vezani za unapređenje zakonodavnog okvira, uključujući eventualno razmatranje posebnog zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu, biće uzeti u obzir u okviru redovnih zakonskih aktivnosti nadležnih institucija.

2. Primjedba 2

Primjedba/predlog/sugestija 2: Na stranicama 8–9 dokumenta definisani su glavni kvantitativni ciljevi upravljanja otpadom za period do 2028. godine. Međutim, u daljem tekstu se kao krajnji rok za realizaciju istih ciljeva pominje i 2029. godina, što unosi konfuziju. Dodatno, nije jasno na osnovu kojih parametara su definisani međuciljevi, imajući u vidu da **Zakon o upravljanju otpadom predviđa uključivanje u sistem do 2027. godine, dok je Državnim planom uspostavljanje sistema Proširene odgovornosti proizvođača (EPR) definisano za period 2025–2028.**

S obzirom na moguće tumačenje različitih rokova i potencijalna odstupanja od zakonski utvrđenih obaveza, preporučuje se da se svi ciljevi usklade sa Zakonom i jasno referišu na 2030. godinu kao jedinstvenu i krajnju tačku za ostvarenje ciljeva.

Naime, uvođenje međuciljeva za 2027, 2028. i 2029. godinu može delovati ambiciozno, ali je u praksi nerealistično zbog trenutnog kašnjenja u uspostavljanju EPR sistema i nedostatka neophodne infrastrukture za selekciju i reciklažu otpada. Jedinstveno postavljanje ciljeva za 2030. godinu omogućilo bi dosljednost u sprovođenju politike, izbjegavanje različitih interpretacija prioriteta, kao i efikasniju koordinaciju među svim akterima u sistemu.

Takođe sugerišemo i na neophodnost da se u okviru Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG“ br. 34/24 i 92/24), u članu 64 stav 6 ciljevi za odvojeno prikupljanje boca od plastike usklade sa ciljevima o sakupljanju i reciklaži plastike iz člana 62, odnosno obrišu, uzimajući u obzir činjenicu da EPR za ambalažni otpad postaje obavezan od 2027. godine, odnosno da još uvijek nemamo podzakonska akta i da isti nije uspostavljen.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2: Neophodno je dati jasna obrazloženja i pozvati se na normativne akte, ukoliko isti definišu međuciljeve, odnosno držati se ciljeva definisanih za sada Zakonom o upravljanju otpadom. Kako bi se isto moglo dostići neophodno je u što kraćem roku pripremiti u usvojiti podzakonska akta.

Odgovor: Djelimično se usvaja

Objašnjenje: Primjedba se delimično prihvata. U cilju usklađivanja sa Zakonom o upravljanju otpadom i obavezama definisanim za 2027. godinu, sve referencirane ciljeve biće usklađene sa zakonskim okvirom, a 2030. godina biće postavljena kao jedinstvena krajnja tačka za ostvarenje ciljeva, kako bi se izbjegla konfuzija u vezi sa različitim rokovima. Takođe, razmotrićemo potrebu za preciziranjem međuciljeva, u skladu sa implementacijom EPR sistema i razvojem neophodne infrastrukture. U vezi sa ciljevima za odvojeno prikupljanje boca od plastike, razmotrićemo usklađivanje sa ciljevima za reciklažu plastike, u kontekstu implementacije EPR sistema i donesenih podzakonskih akata.

3. Primjedba 3

Primjedba/predlog/sugestija 3: Na str. 10 se navodi: „Poseban naglasak stavlja na preuzimanje odgovornosti koje se pripisuju proizvođačima u kontekstu proširene odgovornosti proizvođača (uključujući organizacije za odgovornost proizvođača)“, imajući u vidu navedeno kroz cjelokupan dokument izuzetno je mala pažnja posvećena ovom konceptu, prije svega posebno kada se govori o odgovornostima, transportu, sakupljanju, sortiranju i reciklaži otpada, odnosno ne može da se stvori jasna slika o EPR sistemu povezuje sa definisanim strateškim ciljevima u okviru plana upravljanja otpadom.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3: U kontekstu „donošenja svih propisa neophodnih za nesmetan rad sistema upravljanja otpadom“ (Str 10, DPUO) neophodno je u što skorijem roku donijeti podzakonska akta za uspostavljanje i realizaciju EPR sistema. S tim u vezi potrebno je navesti u dokumentu šta su očekivani rokovi, shodno prethodno definisanim ciljevima.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U toku je izrada podzakonskih akata za uspostavljanje sistema proširene odgovornosti proizvođača, shodno Zakonu o upravljanju otpadom.

4. Primjedba 4

Primjedba/predlog/sugestija 4: Na str. Gdje se se pominje vizija DPUO navodi se: „Kako bi se postigao ovaj cilj, akcenat je stavljen na najnovije odredbe zakonodavstva EU o upravljanju otpadom.“. S tim u vezi bilo bi poželjno uzeti u obzir novu Uredbu EU o ambalaži i ambalažnom otpadu

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4: nova Uredba daje nove smjernice u upravljanju ambalažnim otpadom, i ukoliko se predviđa izmjena Zakona u kontekstu iste, neophodno je već prilagoditi DPUO sa istom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nijesu planirane skorije izmjene i dopune Zakona o upravljanju otpadom.

5. Primjedba 5

Primjedba/predlog/sugestija 5: U većem dijelu teksta korišćeni su podaci iz 2023. godine i stariji podaci.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5: Imajući u vidu da je već završen prvi kvartal 2025. godine, bilo bi poželjno ažurirati podatke gdje je god to moguće. Recimo u prilog tome je činjenica da se otpad sa teritorije

opštine Nikšić deponuje na sanitarnoj deponiji Livade i da usljed toga kapaciteti iste se prije pune nego što je to prikazano, te treba imati to u vidu prilikom definisanja daljih planova.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: U trenutku izrade prve verzije Nacrta državnog plana podaci za 2023. godinu su bili relevantni.

6. Primjedba 6

Primjedba/predlog/sugestija 6: Imajući u vidu da je za uspostavljanje EPR sistema od značaja informacija o infrastrukturi za upravljanje otpadom, na pojedinim mjestima u tekstu nedostaju detaljniji podaci o istoj kao i nedostaju razlozi zbog čega dio infrastrukture nije u funkciji. Iz cjelokupnog teksta nije najjasnije da li će ista ostati u nadležnosti lokalnih samouprava i komunalnih preduzeća, na koji način će se infrastruktura uklapati sa infrastrukturom predviđenom za sprovođenje EPR-a i slično.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: Sugerise se da se kod pominjanja reciklažnih dvorišta u Podgorici na str. 45 navedu i koji materijali se prikupljaju na istim, zašto transfer stanica u Mojkovcu nije u funkciji i kada će biti predviđeno da se uspostavi njen rad, kao i zašto reciklažni centri u Herceg Novom i na Žabljaku ne funkcionišu i kada će se uspostaviti njegov rad, nigdje se ne pominje ni Gusinje, u kojoj fazi su projekti koje realizuje Uprava radova i slično (str. 45), kao i koje lokacije su predviđene za privremeno skladištenje otpada po lokalnim samoupravama. Neophodno je jasnije navesti na koji način je predviđeno da se uklopi infrastruktura vezana za EPR, s obzirom na to da je samo u Akcionom planu spomenuta kao dio infrastrukture kroz odgovornost.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Sistem za upravljanje otpadom, uključujući EPR, biće uspostavljen kroz izgradnju nove komunalne infrastrukture u skladu sa Nacrtom državnog plana. Detalji o postojećoj infrastrukturi i njenoj usklađenosti sa EPR sistemom biće razrađeni kroz dalji razvoj plana, uzimajući u obzir postojeće resurse i potrebu za njihovom modernizacijom. Lokacije reciklažnih dvorišta, kao i specifičnosti infrastrukturnih objekata, biće jasno definisane u narednim fazama implementacije plana. Takođe, biće sprovedene aktivnosti za unapređenje rada transfer stanica u Mojkovcu i reciklažnih centara u Herceg Novom i Žabljaku, a u vezi sa Gusinjem i projektima koje realizuje Uprava radova, biće pružene dodatne informacije u skladu sa napretkom projekata. U Akcionom planu je spomenuta odgovornost za infrastrukturu, a dodatni detalji biće uključeni u sledećim koracima razvoja sistema.

7. Primjedba 7

Primjedba/predlog/sugestija 7: Imajući u vidu da je Glavni grad Podgorica implementirao internet aplikaciju koja omogućava građanima da prijave nezakonito odbačeni otpad na teritoriji Podgorice, predlog bi bio da na nivou ostalih opština odnosno cijele Crne Gore se primjenjuje ovakva ili slična aplikacija.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7: Na ovaj način bi se evidentirale sva nelegalna odlagališta i preduzele mjere za iste, a u cilju povećanja prikupljenog otpada i dostizanja ciljeva definisanih Zakonom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera već koristi nekoliko ustaljenih mehanizama za praćenje neuređenih odlagališta otpada. Prije svega, redovno se sprovodi inspekcijski nadzor preko ekološke i komunalne inspekcije, koja postupa po službenoj dužnosti ili na osnovu prijave građana, organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava. Osim toga, jedinice lokalne samouprave su u obavezi da Ministarstvu godišnje dostavljaju izvještaje o stanju upravljanja otpadom na svojoj teritoriji, uključujući podatke o lokacijama nelegalnog odlaganja otpada.

8. Primjedba 8

Primjedba/predlog/sugestija 8: Na str. 67 pominje se da: „Agencija za zaštitu životne sredine se bavi, između ostalog, evidencijom tokova otpada, ali to radi i Zavod za statistiku Crne Gore (Monstat). Evidencije koje ove dvije institucije vode su nezavisne i vrlo često se podaci koje posjeduju međusobno razlikuju.“ Imajući u vidu buduće

izvještavanje proizvođača neophodno je imati u vidu izjednačavanje metodologija indikatora ove dvije institucije u ovoj oblasti.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8: Definirati neophodne mjere kojima će se doprinijeti usaglašavanju podataka, odnosno meta podataka za obračun indikatora iz oblasti upravljanja otpadom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Do usaglašavanja oko metodologije uniformnog informisanja relevantni su podaci Agencije za zaštitu životne sredine i MONSTAT-a.

9. Primjedba 9

Primjedba/predlog/sugestija 9: Na str. 78 navedeno je da: „Na osnovu CCI (Clean Coastal Index)¹ Velika plaža spada u čiste plaže sa vrijednošću CCI od 3.78 (CCI od 2 do 5 za čiste plaže), dok Blatna plaža i plaža Jaz sa vrijednostima CCI od 8.65 odnosno 5.92, spadaju u umjereno čiste plaže (CCI od 5 do 10).“ Shodno uvođenju EPR-a predlažemo uvođenje nekih eko oznaka za plaže koje bi pristupile sistemu sortiranja otpada i saradnju sa operaterima sistema.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9: Ovo bi bile mjere u cilju povećanja prikupljenog otpada i dostizanja ciljeva definisanih Zakonom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Iako je predlog usmjeren ka unapređenju upravljanja otpadom na plažama, trenutno u zakonodavnom i institucionalnom okviru Crne Gore ne postoje uslovi za formalno uvođenje eko oznaka za plaže u vezi sa primjenom EPR sistema. Uspostavljanje takvog sistema zahtijevalo bi dodatne regulatorne izmjene, razvoj standarda i kriterijuma, kao i obezbjeđivanje kapaciteta za monitoring i sertifikaciju, što u ovom trenutku nije predviđeno planiranim aktivnostima niti finansijskim planom dokumenta. Takođe, EPR sistem je prije svega fokusiran na obaveze proizvođača i operatera sistema za specifične tokove otpada, dok upravljanje čistoćom plaža i kategorizacija po osnovu čistoće pripada nadležnostima lokalnih samouprava i drugih sektorskih tijela. Iako ideja ima potencijal za budući razvoj, njena implementacija bi zahtijevala poseban strateški okvir i međusektorsku saradnju, koji prevazilaze opseg ovog plana.

10. Primjedba 10

Primjedba/predlog/sugestija 10: Na str. 85 navodi se: „implementaciju okvira proširene odgovornosti proizvođača kako bi se uspostavili jednaki uslovi i kako bi se osiguralo da troškove upravljanja otpadom snose proizvođači;“ predlaže se da se ova konstatacija preformuliše, na sljedeći način: „uspostavljanjem preduslova za dosljedno sprovođenje i praćenje sprovođenja proširene odgovornosti proizvođača;“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10: Ova konstatacija je opšta i ne može da stoji ovakva iz razloga što je već sledeći stav demantuje, jer upravljanje otpadom je mnogo šira oblast od Proširene odgovornosti proizvođača, te s tim u vezi proizvođači mogu biti odgovorni isključivo definisanim nadležnostima Zakonom i budućim podzakonskim aktima za dio koji je pokriven EPR-om, a ne i da snose odgovornost i troškove za cjelokupno upravljanje otpadom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Proširena odgovornost proizvođača (EPR) odnosi se isključivo na odgovornost proizvođača za upravljanje otpadom koji nastaje od proizvoda koje oni stvore ili stavljaju na tržište, a koji su obuhvaćeni EPR sistemom. Ova odgovornost obuhvata troškove upravljanja određenim vrstama otpada, kao što su ambalažni otpad, otpad od elektronskih uređaja i drugi specifični tokovi. Dakle, proizvođači snose odgovornost samo za dio otpada koji je definisan kroz EPR sistem, a ne za cjelokupno upravljanje otpadom. Preporučeni tekst u primjedbi može izazvati nesporazum u vezi s obimom odgovornosti

proizvođača, pa je stoga važno zadržati originalnu formulaciju koja jasno razdvaja odgovornost proizvođača od šireg okvira upravljanja otpadom, koji je obuhvaćen širim zakonodavstvom i sistemima.

11. Primjedba 11

Primjedba/predlog/sugestija 11: Na str. 86 u okviru Tabele 3 Kvantifikacija ciljeva upravljanja komunalnim otpadom, predlažemo da se napravi pojašnjenje za kolonu za kvantifikovani cilj u tonama, jer nije najjasnije na šta se koja vrijednost odnosi.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11: Važno je pojasniti ove vrijednosti iz razloga definisanih ciljeva za sakupljanje, pripremu i ponovnu upotrebu i recikliranje.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Na strani 86 je tabela 32 u kojoj su dati jasni podaci izraženi u t/god.

12. Primjedba 12

Primjedba/predlog/sugestija 12: Na str. 87 u okviru Tabele 4 Kvantifikacija ciljeva upravljanja komunalnim otpadom za 2029. godinu – date su ciljne vrijednosti za 2029. godinu, dok se iste početku, kako je pomenuto u Primjedbi br. 2 na početku.

Na str 88. Predlažemo da se pojasni na osnovu čega su rađene projekcije generisanog otpada za naredni period.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12: Neophodno je pojasniti navedeno radi lakšeg praćenja dokumentai radi, povezivanja strateških ciljeva koji su definisani sa podacima, ali i radi pravovremenih i primjenljivih i uporedivih podataka.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Projekcije količina komunalnog otpada za naredni period zasnovane su na dostupnim podacima o generisanju otpada, kao i na metodologiji koja je korišćena u Nacrtu državnog plana.

13. Primjedba 13

Primjedba/predlog/sugestija 13: Od str. 99 do 105. Neophodno je dopuniti tabele nedostajućim podacima, kao i provjeriti ukupne količine koje nisu dobro proračunate u određenim tabelama. Dodatno potrebno je navesti metodologiju na osnovu koje su vršeni proračuni tretmana otpada. Nadalje postavlja se pitanje na koji način je predviđeno da se dostignu planirani ciljevi kroz Uvođenje proširene odgovornosti proizvođača - EPR ukoliko se odluči za opciju Termička dezintegracije i proizvodnja energije – TDPE. Takođe, važno je znati kada će odluka donijeti radi izrade planova za EPR, ako imamo sljedeće navode u tekstu: „Povećanje reciklabilne frakcije otpada po glavi stanovnika, u narednih 20 godina, biće oko 24%.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13: Postavlja se pitanje na koji način će se dostići definisani ciljevi sortiranja i reciklaže do 2035. godine, ukoliko opredjeljenje u daljem tretmanu otpada bude Termička dezintegracije i proizvodnja energije – TDPE . Odnosno da li postoje dovoljne količine otpada da bi se zadovoljile sve planirane i eventualne buduće opcije za tretman otpada.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: U vezi sa opcijom termičke dezintegracije i proizvodnje energije iz otpada (TDPE), naglašeno je da se prvo mora uraditi detaljna studija izvodljivosti, koja će pokazati da li je ova opcija isplativa i opravdana, s obzirom na to da su glavni ciljevi državnog plana primarna selekcija i reciklaža.

14. Primjedba 14

Primjedba/predlog/sugestija 14: Imajući u vidu određivanje sistema sakupljanja otpada koji će se implementirati u svakoj oblasti, kao i tehničke specifikacije opreme koja će se koristiti, navedeno je da će isto biti

definirati na osnovu: „studija koje će biti razrađene u svakoj konkretnoj oblasti, uzimajući u obzir njene specifične karakteristike“. Predlažemo da se navede kada je predviđeno da se studije izrade.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14: Predlog iz razloga jer su ove studije od značaja za kreiranje planova za uspostavljanje EPR.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Izrada studija u svakoj konkretnoj oblasti biće urađene u zavisnosti od potrebe.

15. Primjedba 15

Primjedba/predlog/sugestija 15: Na str. 165 u okviru tabele Tehnički nedostaci i zahtjevi za sprovođenje odlaganja otpada, predlažemo da se provjere podaci o kapacitetima sanitarnih deponija Livade i Možura.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 15: Prema nekim saznanjima kapaciteti su mnogo manji, te ih treba uzeti u obzir radi definisanja jasnih ciljeva.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Podaci o kapacitetima deponija „Livade“ i „Možura“ su adekvatni i ovi kapaciteti će biti prošireni stvaranjem odgovarajućih uslova.

16. Primjedba 16

Primjedba/predlog/sugestija 16: Na str. 167 izabran je jedan od predloženih sistema odvojenog sakupljanja koji će se implementirati. Predlažemo da se navede koji je od prethodno predloženih sistema odabran kao i da se obrazloži na koji način će se ovaj sistem povezati sa EPR-om. Takođe, predlog je da se navede na koji način se uklapa postojeća infrastruktura, recimo podzemni kontejneri koje posjeduju neke od opština i slično, ali i buduća EPR infrastruktura posebno.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 16: Predlog je iz razloga jer su proizvođači, odnosno operateri sistema u obavezi da pripreme svoje planove i programe rada i organizacije i sprovođenja EPR.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Na opštinskom/regionalnom nivou biće urađena posebna studija optimizacije za usluge sakupljanja otpada, na osnovu koje će se definisati optimalni sistem sakupljanja.

17. Primjedba 17

Primjedba/predlog/sugestija 17: Predlog je da se u okviru Akcionog plana u Stubu A koji se odnosi na zakonodavstvo, uključi dodatna mjera koja se odnosi na pravovremeno donošenje podzakonskih akata shodno roku od 24 mjeseca od donošenja Zakona o upravljanju otpadom, koji je definisan članom 115.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 17: Ukoliko isti izostanu, rokovi se ne ispoštuju nije moguće realizovati većinu ostalih mjera, odnosno dostići ciljeve.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Kao što je navedeno, izrada podzakonskih akata propisana je Zakonom o upravljanju otpadom i nije potrebno isto navoditi u Nacrtu državnog plana.

18. Primjedba 18

Primjedba/predlog/sugestija 18: U okviru stuba B – održivo finansiranje definisana je mjera koja se odnosi na: Uspostaviti EPR sistem za organizacije koje su odgovorne za posebne vrste otpada (otpadna električna i elektronska oprema, baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpadne gume, ambalažu i ambalažni otpad, otpadni ribolovni alat koji sadrži plastiku i otpad od plastičnih proizvoda za jednokratnu upotrebu) što podrazumijeva usklađenost sa zakonodavstvom. S tim u vezi, rokovi su u koliziji sa Zakonom, jer u zakonu stoji tri godine od donošenja Zakona što je do aprila 2027. godine.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 18: S tim u vezi, neophodno je da rok za uspostavljanje bude usklađen sa Zakonom da ne bi došlo kasnije do različitih tumačenja, a i da bi se ispoštovali rokovi donošenja podzakonskih akata.

Odgovor: Prihvata se

OPŠTINA PLJEVLJA, Sekretarijat za komunalno stambene poslove, saobraćaj i vode

1. Primjedba 1

Po pitanju primjedbi, predloga i sugestija, a u vezi Nacrta državnog plana upravljanja otpadom za period 2025 – 2029. godina, obraćamo se sa sugestijom da se u Nacrt plana uvrste i druge mogućnosti i načini upravljanja otpadom.

U preliminarnom i za sada nezvaničnom saznanju smo da Evropska unija podržava i promoviše upravljanje otpadom za manje sredine po principu neke vrste termičke obrade otpada o čemu još uvijek nismo upoznati u dovoljnoj mjeri, a svakako smo zainteresovani imajući u vidu da se vjerovatno može obezbijediti rešavanje pitanja otpada bez finansiranja od strane lokalnih uprava i drugi državnih institucija.

Smatramo da se u Nacrt plana treba predvidjeti mogućnost postupanja sa otpadom i na druge načine od predviđenog postupanja prema planu, a sve uz primjenu Evropskih standarda i direktiva vezanih za oblast zaštite životne sredine. Ukoliko se uvažava sugestija obavezno naglasiti: ***„lokalne uprave mogu izabrati i drugi način upravljanja otpadom osim planom predviđenog postupanja, uz uslov da se konkretnim aktivnostima vezanim za planirano postupanje, može pristupiti tek po predhodnoj izradi studije opravdanosti i studije o procjeni uticaja na životnu sredinu, na koje će resorno ministarstvo dati saglasnost“.***

U Nacrtu plana za opštinu Pljevlja kao i za većinu opština Crne Gore predviđa se izgradnja transfer stanica sa reciklažnim dvorištem sa rokom izgradnje do kraja 2026-e godine. Smatramo da je veoma teško izvodljivo sve to sprovesti, što zbog finansijskih sredstava tako i zbog niza drugih činilaca. Zbog navedenog, smatramo opravdanim stvoriti mogućnost da se kroz privatno javno partnerstvo ili drugi vid saradnje, iskoriste sredstva Evropske unije ili drugih potencijalnih investitora, kako bi se rasteretio Budžet CG a postigli rezultati i lokalne uprave riješile pitanje otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Planovi upravljanja otpadom na lokalnom nivou moraju biti u skladu sa Državnim planom upravljanja otpadom, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Državni plan definiše ciljeve, mjere i prioritetne projekte na nacionalnom nivou, a lokalne samouprave su dužne da svoje planove usklade sa njim. U okviru državnog plana predviđena je mogućnost korišćenja različitih tehnologija i modela finansiranja (uključujući javno-privatno partnerstvo i korišćenje EU fondova), ali svaka investicija, posebno one koje uključuju termičku obradu otpada, mora biti prethodno analizirana kroz izradu studije opravdanosti i studije procjene uticaja na životnu sredinu, uz saglasnost resornog ministarstva.

Dakle, lokalne samouprave ne mogu samostalno birati načine upravljanja otpadom mimo državnog plana, već svoje aktivnosti moraju uskladiti sa nacionalnim ciljevima i zakonskim okvirom.

OPŠTINA NIKŠIĆ

1. Primjedba 1

Str. 104, DPUO, u Zaključku je navedeno da treba "Uraditi studiju izvodljivosti za postrojenje za insineraciju u regionalnom centru u Podgorici. Ukoliko se studijom pokaže opravdanost izgradnje postrojenja za insineraciju, sav otpad koji se ne može dalje reciklirati će se transportovati u Regionalni centar Podgorica na insineraciju."

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:

Teritorija opštine Nikšić je najveća u Crnoj Gori i predlog da se otpad iz Nikšića transportuje u Podgoricu je neodrživ zbog saobraćajne infrastrukture, dnevne količine otpada, neadekvatne opreme za transport i jer ka Nikšiću gravitiraju opštine Plužine, Šavnik, Žabljak, uključujući potencijalno neke primorske opštine.

Upravo zbog toga smatramo da treba definisati formiranje Centra za upravljanje otpadom u opštini Nikšić uz mogućnost termičke prerade otpada.

Imajući u vidu da je opština Nikšić bila proaktivna u prethodnom periodu i imala veći broj studijskih obilazaka postrojenja za termičku obradu otpada, sve u cilju uspostavljanja Centra za upravljanje otpadom, da je prostornim planom prepoznata industrijska zona u krugu Željezare EPCG kao adekvatan prostor za izgradnju, te da je u toku izrada projektne dokumentacije za transfer stanicu koja bi bila smještena u tom kompleksu, smatramo da je potrebno i Državnim planom definisati tu opciju.

Od strane predstavnika Ministarstva, na javnoj raspravi je navedeno da će biti urađena studija koja će pokazati mogućnost formiranja više Centara za upravljanje otpadom, tako da očekujemo da će isto biti realizovano u skladu sa planom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državnim planom je predviđena izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u Nikšiću, što bi omogućilo efikasno upravljanje otpadom u toj regiji. Ukoliko ovaj centar bude izgrađen i funkcionisao u skladu sa planiranim kapacitetima, količina otpada koja bi se transportovala u Podgoricu na termičku obradu bila bi minimalna. Takođe, važno je naglasiti da će se u okviru studije izvodljivosti analizirati optimalni metod upravljanja otpadom, uključujući termičku obradu i proizvodnju energije, uzimajući u obzir specifične potrebe i kapacitete svakog regionalnog centra. Na taj način, smanjiće se potreba za transportom otpada na velike udaljenosti i obezbediti efikasnije i održivije rešenje.

2. Primjedba 2

Str. 81, SPUŽS navedeno je "Poželjno je da se RCUO izgradi na području postojeće deponije (u Podgorici), kako bi se i) smanjili troškovi transporta rezidualnog otpada do deponije i ii) iskoristila postojeća infrastruktura deponije (npr. administrativne zgrade, sistem upravljanja ocjedinim vodama, i sl.) i za sve objekte"

Objasnoženje primjedbe/predloga/sugestije 2:

Objasnoženje je isto kao objasnoženje za primjedbu 1

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državnim planom je predviđena izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u Nikšiću, što bi omogućilo efikasno upravljanje otpadom u toj regiji. Ukoliko ovaj centar bude izgrađen i funkcionisao u skladu sa planiranim kapacitetima, količina otpada koja bi se transportovala u Podgoricu na termičku obradu bila bi minimalna. Takođe, važno je naglasiti da će se u okviru studije izvodljivosti analizirati optimalni metod upravljanja otpadom, uključujući termičku obradu i proizvodnju energije, uzimajući u obzir specifične potrebe i kapacitete svakog regionalnog centra. Na taj način, smanjiće se potreba za transportom otpada na velike udaljenosti i obezbediti efikasnije i održivije rešenje.

3. Primjedba 3

Tabela 1 Neuređena odlagališta u opštinama 2023., 46 str. DPUO tačka 13 koja se odnosi na teritoriju opštine Nikšić, nije ažurirana

Objasnoženje primjedbe/predloga/sugestije 3:

Odgovor: Prihvata se

4. Primjedba 4

Planom nije riješeno pitanje kanalizacionog mulja

Objasnoženje primjedbe/predloga/sugestije 4:

Obzirom da kanalizacioni mulj iz gradskih PPOV i iz industrijskih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, predstavlja veliki problem, koji nije riješen u prethodnom periodu, neophodno je da se pronađe jedno rješenje koje bi tretiralo ovu vrstu otpada sa teritorije čitave države i eventualno definisati lokaciju za isto.

Od strane predstavnika Ministarstva, na javnoj raspravi je navedeno da će biti urađena studija koja će ponuditi rješenje za kanalizacioni mulj, tako da očekujemo da će isto biti realizovano u skladu sa planom.

Napomena: U susret formiranju Centara za upravljanje otpadom potrebno je uraditi analizu količina i morfološkog sastava otpada za sve opštine, kako bi imali ulazne projekcije za potrebne kapacitete regionalnih centara.

Odgovor: Prihvata se

OPŠTINA BERANE, Sekretarijat za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine

1. Primjedba 1

Kada je u pitanju opština Berane, a kako bi se realizovali zacrtani zakonski i planski ciljevi, neophodno je prema našem mišljenju Državnim planom predvidjeti sledeće infrastrukturne projekte potrebne za obavljanje komunalnih usluga i dostizanje zacrtanih ciljeva i to : Transfer stanica (za Berane ili opciono za još neku susjednu opšinu), Kompostana (za potrebe zbrinjavanja baštenskog i biootpada sa teritorije opštine).

Neophodnost izgradnje navedene infrastrukture se ogleda u sledećem :

- DPUO predviđa da regionalni centar za sjeverni region, kom pripada i Opština Berane, bude u Bijelom Polju koje je na 35km udaljenosti. Na teritoriji opštine Berane se generiše oko 10.000t otpada godišnje, ili oko 30t dnevno. Izgradnjom i puštanjem u funkciju planiranog reciklažnog dvorišta sa sortirnicom, maksimalnim naporima lokalnog komunalnog preduzeća i doprinosom građana u vidu primarne selekcije otpada, a u skladu sa podacima o analizi sastava otpada, za očekivati je da se dnevno (u najboljem slučaju) izdvoji 4-5 tona reciklabilnih materijala. Kako na dnevnom nivou preostaje količina od oko 25tona otpada koji je potrebno prevesti i odložiti na deponiju, sa postojećom infrastrukturom DOO Komunalno Berane za to je potrebno 3 vozila, što povećava troškove transporta (amortizacija vozila, potrošnja goriva za 3 vozila, dnevnice i dr). Izgradnjom transfer stanice troškovi odvoza otpada do deponije, zamjenom 3 ili više kamiona sa presom jednim kamionom sa kadom i većom nosivošću, bili bi višestruko umanjeni. Iz svega gore navedenog mišljenja smo da bi transfer stanica u Beranama bio više nego opravdan projekat.

- Takođe, na teritoriji Opštine Berane se godišnje generiše preko 1000t zelenog parkovskog, baštenskog biootpada (ne računajući organski otpad iz domaćinstava). Kako ta količina otpada iziskuje prilične troškove za prevoz i odlaganje istog na deponiju, mišljenja smo da u DPUO za Berane treba predvidjeti jednu Kompostanu manjih kapaciteta (za potrebe zbrinjavanja zelenog parkovskog, baštenskog i biootpada sa teritorije opštine), koja u svom funkcionisanju neće zahtijevati skupe tehnologije anaerobne digestije i sl. Izgradnjom kompostane ne postoje troškovi odvoza otpada do deponije kao ni plaćanja naknade za odlaganje te bi troškovi bili višestruko umanjeni. Iz svega gore navedenog mišljenja smo da bi manja kompostana u Beranama bio više nego opravdan projekat.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državnim planom upravljanja otpadom predviđeno je da se obrada biorazgradivog otpada, uključujući i zeleni otpad, vrši u okviru regionalnog centra za upravljanje otpadom u Bijelom Polju, koji će opsluživati i opštinu Berane. Koncept regionalizacije podrazumijeva objedinjavanje obrade otpada u tehnički opremljenim centrima radi postizanja ekonomije obima, boljeg nadzora nad procesima i efikasnijeg korišćenja resursa. Iako se razumije potreba opštine Berane za lokalnim rješenjima zbog trenutnih troškova transporta, Plan predviđa postepeno uvođenje i optimizaciju sistema prikupljanja i obrade otpada kroz regionalne centre, uključujući i razvoj sistema za sakupljanje biorazgradivog otpada „na izvoru“, čime će se smanjiti troškovi transporta i odlaganja.

GLAVNI GRAD PODGORICA, Sekretarijat za komunalne poslove

1. Primjedba 1

Predlaže se da se u tekstu Nacrta precizno definiše pojam *neuređenih odlagališta otpada*. Većina opština, koristi privremene lokacije na kojima se odlaže komunalni otpad. Na teritoriji Glavnog grada otpad se odlaže na sanitarnoj deponiji Livade. Termin *neuređeno odlagalište otpada* odnosi se isključivo na nepropisno odloženi komunalni otpad na javnim površinama koji se redovno uklanja i sanira od strane nadležnog privrednog društva. Dakle, ne radi se o neuređenim odlagalištima koja podliježu procedurama zatvaranja i sanacije u skladu sa zakonom. Shodno tome, potrebno je korigovati tabelu br. 14 na strani 56 dokumenta – podatak da Glavni grad nije dostavio spisak neuređenih odlagališta, jer se odloženi otpad na javnim površinama uklanja u kontinuitetu, u skladu sa budžetskim opredijeljenim sredstvima za ovu namjenu.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt Plana koristi termin „neuređeno odlagalište otpada“ u skladu sa zakonskom definicijom i međunarodnom praksom, koja obuhvata sve lokacije na kojima se otpad odlaže mimo propisanih uslova, bez obzira na to da li se uklanja u kontinuitetu ili ne. Privremene lokacije, ukoliko ne ispunjavaju zakonom propisane tehničke i ekološke standarde, takođe se smatraju neuređenim odlagalištima. Shodno tome, podatak u tabeli br. 14 ostaje nepromijenje

2. Primjedba 2

Zakonom je propisano da se najmanje 70% građevinskog otpada pripremi za ponovnu upotrebu i reciklažu. U tom smislu, neophodno je planirati izgradnju odgovarajuće infrastrukture i postrojenja za upravljanje ovim neopasnim i opasnim građevinskim otpadom, otpada, imajući u vidu da je upravljanje neopasnog građevinskog otpada u nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Samim tim propisati i kontinuiran inspekcijski nadzor sa državnog i lokalnog nivoa, u zavisnosti od frakcije ove vrste otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državni plan upravljanja otpadom prepoznaje potrebu za razvojem infrastrukture za tretman građevinskog otpada, uključujući postrojenja za reciklažu i ponovnu upotrebu, kako bi se ispunili zakonski ciljevi od najmanje 70% reciklaže i ponovne upotrebe. Upravljanje neopasnim građevinskim otpadom je u nadležnosti lokalnih samouprava. Kontrole i kaznene mjere su već predviđene važećim zakonskim propisima, zbog čega nije potrebno dodatno naglašavati ove aspekte u Planu.

3. Primjedba 3

Potrebno je dodatno definisati upravljanje ambalažnim otpadom, naročito u dijelu koji se odnosi na obaveze i odgovornosti privrednih društava i preduzetnika – operatera, kako bi privredna društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave imali jasnije smjernice u postupanju sa ovom vrstom otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Upravljanje ambalažnim otpadom biće uređeno kroz sistem proširene odgovornosti proizvođača, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Obaveze i odgovornosti svih aktera, uključujući privredna društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, biće dodatno definisane kroz podzakonske akte koji će detaljno razraditi sprovođenje ovog sistema.

4. Primjedba 4

U Nacrtu je potrebno detaljnije definisati smjernice za upravljanje svim vrstama opasnog medicinskog otpada. Prilikom obrade podataka, posebno treba razmotriti vrste otpada koje nijesu predmet koncesije dodijeljene društvu „Ekomedika“ (npr. patoanatomski i drugi opasni otpadi), jer se radi o tokovima otpada koji mogu predstavljati ozbiljan rizik po zdravlje ljudi ukoliko se njima ne upravlja u skladu sa zakonom.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Upravljanje medicinskim otpadom je u nadležnosti Ministarstva zdravlja.

5. Primjedba 5

U dijelu koji se odnosi na upravljanje kanizacionim muljem, navodi se izrada odgovarajućih studija tokom 2026. godine. Predlaže se da se izradi *Studija izvodljivosti za termičku obradu mulja* u kombinaciji sa drugim vrstama otpada, koja bi pokazala da li je potrebna izgradnja jednog centralnog postrojenja u Podgorici ili više regionalnih. U dijelu Akcionog plana takođe je navedena mogućnost izgradnje jednog postrojenja u Podgorici ili dva regionalna (na jugu i sjeveru). Imajući u vidu da je u toku implementacija projekta “Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici”, koji uključuje i projektovanje i izgradnju sistema za tretman i spaljivanje mulja, predviđeno je mono-spaljivanje, a ne kombinovana obrada sa drugim vrstama otpada. Potrebno je uskladiti tekst Nacrta sa ovim projektom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državni plan upravljanja otpadom definiše strateški okvir za upravljanje kanalizacionim muljem na nacionalnom nivou, uključujući razmatranje centralizovanih i regionalnih opcija obrade, na osnovu studija izvodljivosti. Akt nižeg reda što je Projekat "Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici" trebalo bi uskladiti sa državnim planom kako bi se obezbijedilo integrisano i optimalno rješenje u okviru ukupnog sistema upravljanja otpadom u Crnoj Gori.

6. Primjedba 6

U tabeli 102 Tehnički nedostaci i zahtjevi za sprovođenje odlaganja otpada (165 stranica) navedeno je da postojeći kapacitet deponije Livade u Podgorici ~1.200.000 m³ dovoljno za 13 godina iz razloga što ukoliko se nastavi postojećim tempom zbrinjavanja otpada rok je 8 godina. Potrebno je napraviti analizu održivosti, uzimajući u obzir da je kapacitet sanitarnih kada na deponiji Livade ograničen i definisan kroz plansku i projektnu dokumentaciju.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Podaci o kapacitetima deponije „Livade“ su adekvatni i ovi kapaciteti će biti prošireni stvaranjem odgovarajućih uslova.

7. Primjedba 7

Predloženim Nacrtom planirano je da se svi regionalni centri za upravljanje otpadom (MRF, transfer stanice izgrade do kraja 2026. godine i puste u rad, potrebno je prolongirati rokove obzirom da ista podliježu izradi studije lokacija, studije izvodljivosti, idejnog i glavnog projekta.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: S obzirom na obaveze koje Crna Gora ima prema ciljevima pregovaračkog poglavlja 27, važno je da do 2030. godine bude uspostavljena odgovarajuća infrastruktura za upravljanje otpadom u svim jedinicama lokalne samouprave.

8. Primjedba 8

Akcionim planom Nacrta predviđeni su rokovi za niz mjera koje se trebaju sprovesti u planskom periodu. Imajući u vidu da će lokalni planovi biti usvojeni u zakonskom roku od devet mjeseci od donošenja Državnog plana, predlaže se prolongiranje rokova za sljedeće mjere:

- Izrada finansijskog plana za aktivnosti reciklaže i uspostavljanje sistema povraćaja troškova (rok: 2026);
- Uvođenje ekonomskih instrumenata za smanjenje količine otpada (rok: 2026);
- Izrada smjernica, metodologije i formule za određivanje tarifa/naknada za upravljanje otpadom (rok: 2025–2026);
- Izrada plana obuka za zaposlene koji se bave sakupljanjem, reciklažom, obradom i zbrinjavanjem otpada (rok: 2025–2026);
- Izrada Državnog komunikacionog plana na osnovu kojeg će biti izrađeni lokalni planovi (rok: 2026).

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: S obzirom na obaveze koje Crna Gora ima prema ciljevima pregovaračkog poglavlja 27, važno je da do 2030. godine bude uspostavljena odgovarajuća infrastruktura za upravljanje otpadom u svim jedinicama lokalne samouprave.

9. Primjedba 9

U tekstu Nacrta državnog plana jedinice lokalne samouprave označene su terminom „opštine“. Saglasno Zakonu o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore ("Službeni list CG", br. 054/11, 026/12, 027/13, 062/13, 012/14, 003/16, 031/17, 086/18, 003/20 i 092/22), teritorijalna organizacija obuhvata opštine, Glavni grad i Prijestonicu, koje se zajednički definišu kao *jedinice lokalne samouprave*. Potrebno je u tekstu Nacrta koristiti zakonom propisan termin.

Odgovor: Prihvata se

Odgovor: Prihvata se

4. Primjedba 4

Planom nije riješeno pitanje kanalizacionog mulja

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4:

Obzirom da kanalizacioni mulj iz gradskih PPOV i iz industrijskih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, predstavlja veliki problem, koji nije riješen u prethodnom periodu, neophodno je da se pronade jedno rješenje koje bi tretiralo ovu vrstu otpada sa teritorije čitave države i eventualno definisati lokaciju za isto.

Od strane predstavnika Ministarstva, na javnoj raspravi je navedeno da će biti urađena studija koja će ponuditi rješenje za kanalizacioni mulj, tako da očekujemo da će isto biti realizovano u skladu sa planom.

Napomena: U susret formiranju Centara za upravljanje otpadom potrebno je uraditi analizu količina i morfološkog sastava otpada za sve opštine, kako bi imali ulazne projekcije za potrebne kapacitete regionalnih centara.

Odgovor: Prihvata se

OPŠTINA BERANE. Sekretarijat za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine

1. Primjedba 1

Kada je u pitanju opština Berane, a kako bi se realizovali zacrtani zakonski i planski ciljevi, neophodno je prema našem mišljenju Državnim planom predvidjeti sledeće infrastrukturne projekte potrebne za obavljanje komunalnih usluga i dostizanje zacrtanih ciljeva i to : Transfer stanica (za Berane ili opciono za još neku susjednu opštinu), Kompostana (za potrebe zbrinjavanja baštenskog i biootpada sa teritorije opštine).

Neophodnost izgradnje navedene infrastrukture se ogleda u sledećem :

- DPUO predviđa da regionalni centar za sjeverni region, kom pripada i Opština Berane, bude u Bijelom Polju koje je na 35km udaljenosti. Na teritoriji opštine Berane se generiše oko 10.000t otpada godišnje, ili oko 30t dnevno. Izgradnjom i puštanjem u funkciju planiranog reciklažnog dvorišta sa sortirnicom, maksimalnim naporima lokalnog komunalnog preduzeća i doprinosom građana u vidu primarne selekcije otpada, a u skladu sa podacima o analizi sastava otpada, za očekivati je da se dnevno (u najboljem slučaju) izdvoji 4-5 tona reciklabilnih materijala. Kako na dnevnom nivou preostaje količina od oko 25tona otpada koji je potrebno prevesti i odložiti na deponiju, sa postojećom infrastrukturom DOO Komunalno Berane za to je potrebno 3 vozila, što povećava troškove transporta (amortizacija vozila, potrošnja goriva za 3 vozila, dnevnice i dr). Izgradnjom transfer stanice troškovi odvoza otpada do deponije, zamjenom 3 ili više kamiona sa presom jednim kamioniom sa kadom i većom nosivošću, bili bi višestruko umanjeni. Iz svega gore navedenog mišljenja smo da bi transfer stanica u Beranama bio više nego opravdan projekat.

- Takođe, na teritoriji Opštine Berane se godišnje generiše preko 1000t zelenog parkovskog, baštenskog biootpada (ne računajući organski otpad iz domaćinstava). Kako ta količina otpada iziskuje prilične troškove za prevoz i odlaganje istog na deponiju, mišljenja smo da u DPUO za Berane treba predvidjeti jednu Kompostanu manjih kapaciteta (za potrebe zbrinjavanja zelenog parkovskog, baštenskog i biootpada sa teritorije opštine), koja u svom funkcionisanju neće zahtijevati skupe tehnologije anaerobne digestije i sl. Izgradnjom kompostane ne postoje troškovi odvoza otpada do deponije kao ni plaćanja naknade za odlaganje te bi troškovi bili višestruko umanjeni. Iz svega gore navedenog mišljenja smo da bi manja kompostana u Beranama bio više nego opravdan projekat.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državnim planom upravljanja otpadom predviđeno je da se obrada biorazgradivog otpada, uključujući i zeleni otpad, vrši u okviru regionalnog centra za upravljanje otpadom u Bijelom Polju, koji će opsluživati i opštinu Berane. Koncept regionalizacije podrazumijeva objedinjavanje obrade otpada u tehnički opremljenim centrima radi postizanja ekonomije obima, boljeg nadzora nad procesima i efikasnijeg korišćenja resursa.

Iako se razumije potreba opštine Berane za lokalnim rješenjima zbog trenutnih troškova transporta, Plan predviđa postepeno uvođenje i optimizaciju sistema prikupljanja i obrade otpada kroz regionalne centre, uključujući i razvoj sistema za sakupljanje biorazgradivog otpada „na izvoru“, čime će se smanjiti troškovi transporta i odlaganja.

GLAVNI GRAD PODGORICA, Sekretarijat za komunalne poslove

1. Primjedba 1

Predlaže se da se u tekstu Nacrta precizno definiše pojam *neuređenih odlagališta otpada*. Većina opština, koristi privremene lokacije na kojima se odlaže komunalni otpad. Na teritoriji Glavnog grada otpad se odlaže na sanitarnoj deponiji Livade. Termin *neuređeno odlagalište otpada* odnosi se isključivo na nepropisno odloženi komunalni otpad na javnim površinama koji se redovno uklanja i sanira od strane nadležnog privrednog društva. Dakle, ne radi se o neuređenim odlagalištima koja podliježu procedurama zatvaranja i sanacije u skladu sa zakonom. Shodno tome, potrebno je korigovati tabelu br. 14 na strani 56 dokumenta – podatak da Glavni grad nije dostavio spisak neuređenih odlagališta, jer se odloženi otpad na javnim površinama uklanja u kontinuitetu, u skladu sa budžetskim opredijeljenim sredstvima za ovu namjenu.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Nacrt Plana koristi termin „neuređeno odlagalište otpada“ u skladu sa zakonskom definicijom i međunarodnom praksom, koja obuhvata sve lokacije na kojima se otpad odlaže mimo propisanih uslova, bez obzira na to da li se uklanja u kontinuitetu ili ne. Privremene lokacije, ukoliko ne ispunjavaju zakonom propisane tehničke i ekološke standarde, takođe se smatraju neuređenim odlagalištima. Shodno tome, podatak u tabeli br. 14 ostaje nepromijenjen

2. Primjedba 2

Zakonom je propisano da se najmanje 70% građevinskog otpada pripremi za ponovnu upotrebu i reciklažu. U tom smislu, neophodno je planirati izgradnju odgovarajuće infrastrukture i postrojenja za upravljanje ovim neopasnim i opasnim građevinskim otpadom, otpada, imajući u vidu da je upravljanje neopasnog građevinskog otpada u nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Samim tim propisati i kontinuiran inspekcijski nadzor sa državnog i lokalnog nivoa, u zavisnosti od frakcije ove vrste otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državni plan upravljanja otpadom prepoznaje potrebu za razvojem infrastrukture za tretman građevinskog otpada, uključujući postrojenja za reciklažu i ponovnu upotrebu, kako bi se ispunili zakonski ciljevi od najmanje 70% reciklaže i ponovne upotrebe. Upravljanje neopasnim građevinskim otpadom je u nadležnosti lokalnih samouprava. Kontrole i kaznene mjere su već predviđene važećim zakonskim propisima, zbog čega nije potrebno dodatno naglašavati ove aspekte u Planu.

3. Primjedba 3

Potrebno je dodatno definisati upravljanje ambalažnim otpadom, naročito u dijelu koji se odnosi na obaveze i odgovornosti privrednih društava i preduzetnika – operatera, kako bi privredna društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave imali jasnije smjernice u postupanju sa ovom vrstom otpada.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Upravljanje ambalažnim otpadom biće uređeno kroz sistem proširene odgovornosti proizvođača, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Obaveze i odgovornosti svih aktera, uključujući privredna društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, biće dodatno definisane kroz podzakonske akte koji će detaljno razraditi sprovođenje ovog sistema.

4. Primjedba 4

U Nacrtu je potrebno detaljnije definisati smjernice za upravljanje svim vrstama opasnog medicinskog otpada. Prilikom obrade podataka, posebno treba razmotriti vrste otpada koje nijesu predmet koncesije dodijeljene društvu „Ekomedika“ (npr. patoanatomski i drugi opasni otpadi), jer se radi o tokovima otpada koji mogu predstavljati ozbiljan rizik po zdravlje ljudi ukoliko se njima ne upravlja u skladu sa zakonom.

Odgovor: Djelimično se prihvata

Objašnjenje: Upravljanje medicinskim otpadom je u nadležnosti Ministarstva zdravlja.

5. Primjedba 5

U dijelu koji se odnosi na upravljanje kanalizacionim muljem, navodi se izrada odgovarajućih studija tokom 2026. godine. Predlaže se da se izradi *Studija izvodljivosti za termičku obradu mulja* u kombinaciji sa drugim vrstama otpada, koja bi pokazala da li je potrebna izgradnja jednog centralnog postrojenja u Podgorici ili više regionalnih. U dijelu Akcionog plana takođe je navedena mogućnost izgradnje jednog postrojenja u Podgorici ili dva regionalna (na jugu i sjeveru). Imajući u vidu da je u toku implementacija projekta “Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici”, koji uključuje i projektovanje i izgradnju sistema za tretman i spaljivanje mulja, predviđeno je mono-spaljivanje, a ne kombinovana obrada sa drugim vrstama otpada. Potrebno je uskladiti tekst Nacrta sa ovim projektom.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Državni plan upravljanja otpadom definiše strateški okvir za upravljanje kanalizacionim muljem na nacionalnom nivou, uključujući razmatranje centralizovanih i regionalnih opcija obrade, na osnovu studija izvodljivosti. Akt nižeg reda što je Projekat “Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici” trebalo bi uskladiti sa državnim planom kako bi se obezbijedilo integrisano i optimalno rješenje u okviru ukupnog sistema upravljanja otpadom u Crnoj Gori.

6. Primjedba 6

U tabeli 102 Tehnički nedostaci i zahtjevi za sprovođenje odlaganja otpada (165 stranica) navedeno je da postojeći kapacitet deponije Livade u Podgorici ~1.200.000 m³ dovoljno za 13 godina iz razloga što ukoliko se nastavi postojećim tempom zbrinjavanja otpada rok je 8 godina. Potrebno je napraviti analizu održivosti, uzimajući u obzir da je kapacitet sanitarnih kada na deponiji Livade ograničen i definisan kroz plansku i projektnu dokumentaciju.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: Podaci o kapacitetima deponije „Livade“ su adekvatni i ovi kapaciteti će biti prošireni stvaranjem odgovarajućih uslova.

7. Primjedba 7

Predloženim Nacrtom planirano je da se svi regionalni centri za upravljanje otpadom (MRF, transfer stanice izgrade do kraja 2026. godine i puste u rad, potrebno je prolongirati rokove obzirom da ista podliježu izradi studije lokacija, studije izvodljivosti, idejnog i glavnog projekta.

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: S obzirom na obaveze koje Crna Gora ima prema ciljevima pregovaračkog poglavlja 27, važno je da do 2030. godine bude uspostavljena odgovarajuća infrastruktura za upravljanje otpadom u svim jedinicama lokalne samouprave.

8. Primjedba 8

Akcionim planom Nacrta predviđeni su rokovi za niz mjera koje se trebaju sprovoditi u planskom periodu. Imajući u vidu da će lokalni planovi biti usvojeni u zakonskom roku od devet mjeseci od donošenja Državnog plana, predlaže se prolongiranje rokova za sljedeće mjere:

- Izrada finansijskog plana za aktivnosti reciklaže i uspostavljanje sistema povraćaja troškova (rok: 2026);
- Uvođenje ekonomskih instrumenata za smanjenje količine otpada (rok: 2026);
- Izrada smjernica, metodologije i formule za određivanje tarifa/naknada za upravljanje otpadom (rok: 2025–2026);
- Izrada plana obuka za zaposlene koji se bave sakupljanjem, reciklažom, obradom i zbrinjavanjem otpada (rok: 2025–2026);
- Izrada Državnog komunikacionog plana na osnovu kojeg će biti izrađeni lokalni planovi (rok: 2026).

Odgovor: Ne prihvata se

Objašnjenje: S obzirom na obaveze koje Crna Gora ima prema ciljevima pregovaračkog poglavlja 27, važno je da do 2030. godine bude uspostavljena odgovarajuća infrastruktura za upravljanje otpadom u svim jedinicama lokalne samouprave.

9. Primjedba 9

U tekstu Nacrta državnog plana jedinice lokalne samouprave označene su terminom „opštine“. Saglasno Zakonu o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore ("Službeni list CG", br. 054/11, 026/12, 027/13, 062/13, 012/14, 003/16, 031/17, 086/18, 003/20 i 092/22), teritorijalna organizacija obuhvata opštine, Glavni grad i Prijestonicu, koje se zajednički definišu kao *jedinice lokalne samouprave*. Potrebno je u tekstu Nacrta koristiti zakonom propisan termin.

Odgovor: Prihvata se

Zaključak:

Konačni Nacrt državnog plana upravljanja otpadom biće ažuriran u skladu sa prihvaćenim primjedbama.